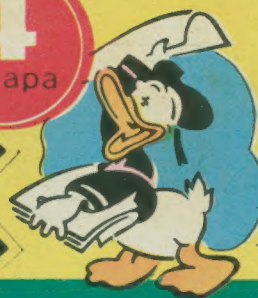

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

4

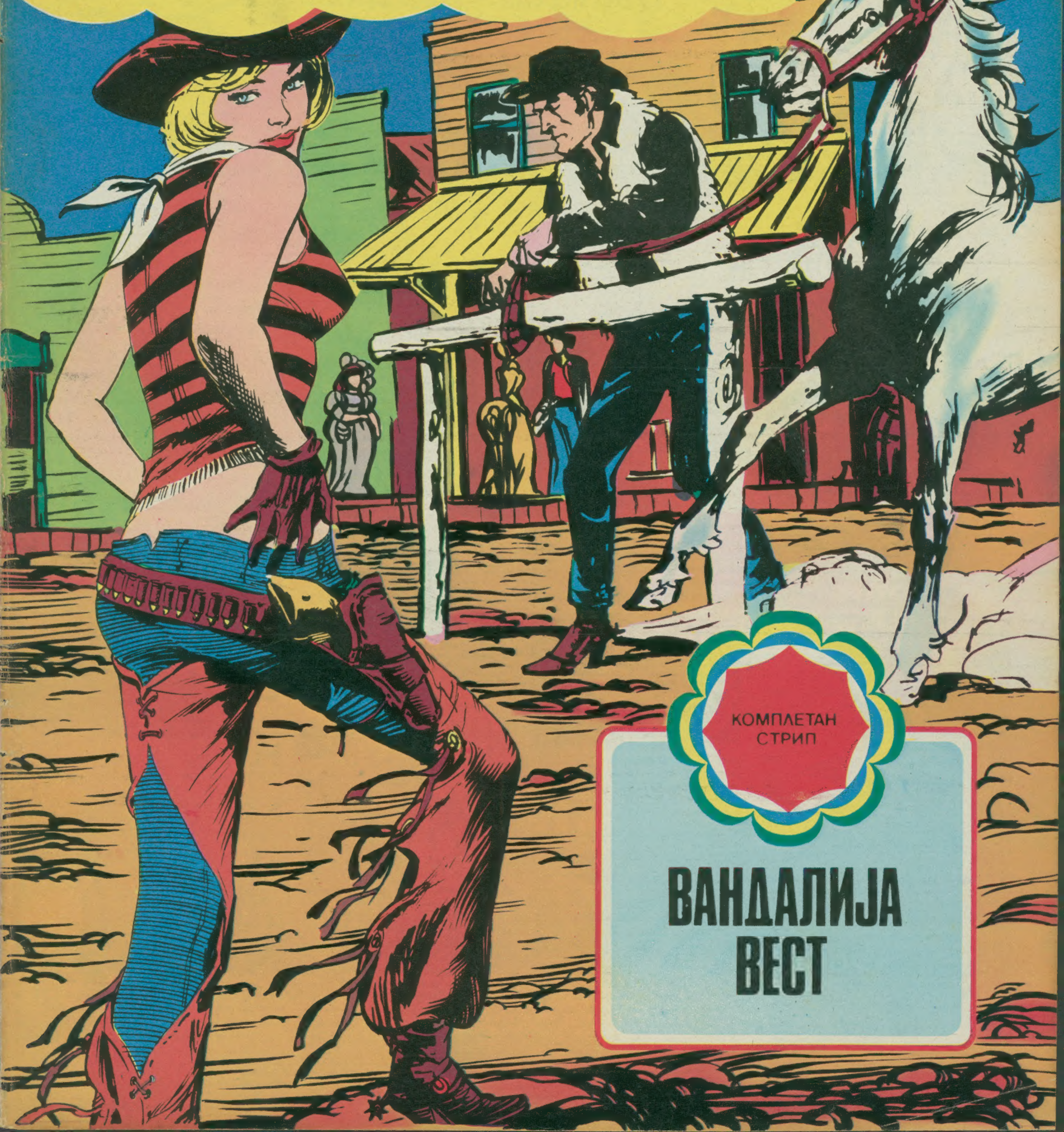
динара

БРОЈ

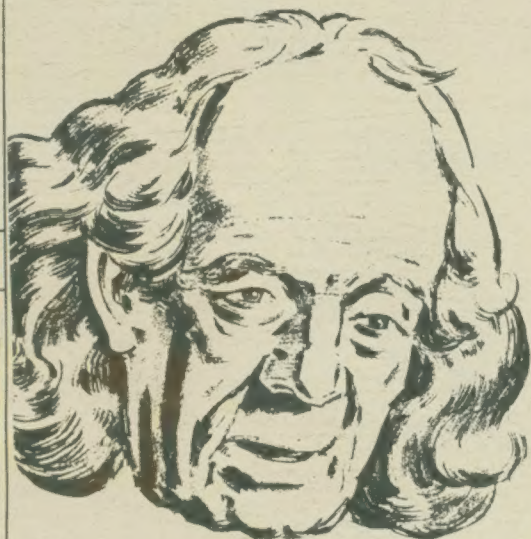
1191

25.10.1974 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXV

КОМПЛЕТАН
СТРИП

ВАНДАЛИЈА
ВЕСТ

ФРАНЦ БИЕНШТОК

(1766-1870)
из БЕРЛИНА,
НЕМАЧКА,
ЧИЈЕ ПРЕЗИМЕ
ЗНАЧИ
-КОШНИЦА-
УМРО ЈЕ
У 104. ГОДИНИ
ЈЕР ГА ЈЕ
ИЗУЈЕДАО
РОЈ ПЧЕЛА.

ГУВЕРНЕРСКА ПАЛАТА

У ОКЛЕНДУ (НОВИ ЗЕЛАНД) САГРАЂЕНА
ЈЕ У ЕНГЛЕСКОЈ 1840. ГОДИНЕ, ЗАТИМ
РАСТАВЉЕНА И БРОДОМ ПРЕБАЧЕНА НА
НОВИ ЗЕЛАНД ГДЕ ЈЕ ГОДИНАМА СЛУЖИЛА
КАО
СЕДИШТЕ
ГУВЕРНЕРА.

Ова
АУСТРАЛИЈСКА
**МОРСКА
ЗВЕЗДА**
ВЕОМА
ЛИЧИ
НА
БИСКВИТ.

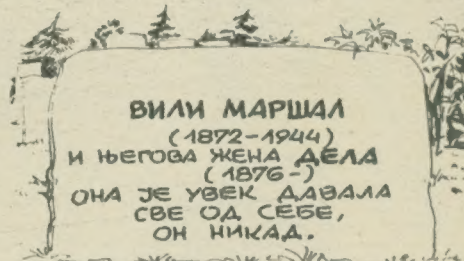

ФРАНСОА ШИКОЊО

(1672-1752)
РЕКТОР УНИВЕРЗИТЕТА
У МОНПЕЉЕУ
(ФРАНЦУСКА)
БАВИО СЕ ЛЕКАРСКОМ
ПРАКСОМ 59 ГОДИНА
НЕ НАПЛАТИВШИ
НИКАДА НИКОМЕ
НИ ПАРЕ!

СТЕНА
СФИНГА
НА
АУСТРАЛИЈСКОМ
ОСТРВУ ЕЛКОУ
БАЗАРСКО ЈЕ ДЕЛО
ПРИРОДЕ.

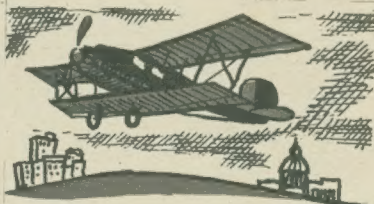
ВИЛИ МАРШАЛ
(1872-1944)
И ЊЕГОВА ЖЕНА ДЕЛА
(1876-)
ОНА ЈЕ УВЕК ДАВАЛА
СВЕ ОД СЕБЕ,
ОН НИКАД.

СПОМЕНИК
НА ГРОВАЊУ
У ХАРАВИКУ
(САД).

1191/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

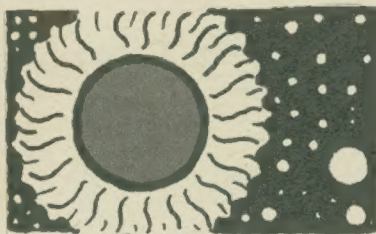
● прва редовна авионска линија отворена је 15. маја 1918. године, и то између Њујорка и Вашингтона.

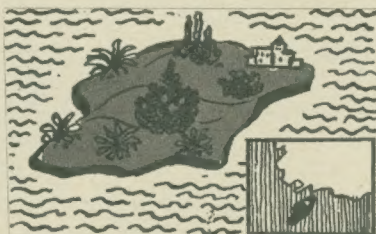
● Француска је на првом месту у Европи по броју кућних животиња: 8 милиона мачака и 6 и по милиона паса.

● астероиди су ситна небеска тела која се још називају и планетоиди или мале планете. Они се налазе на разним удаљеностима од Сунца — од око 300 до 500 километара. Први астероид

открио је астроном Пјаџи, 1. јануара 1801. године и назвао га Церера (лат. Ceres). Његов пречник износи 768 километара. Видљив је само телескопом.

● име Родоса, највећег међу Додеканеским острвима потиче од грчке речи „родон“ — ружа, тако да оно у ствари значи „острво ружа“.

● биљка ванила је пореклом из источног Мексика и спада у орхидеје. Први пут је донесена у Европу 1510. године. Данас се гаји у тропским областима и њен миришљави махунасти плод употребљава се као зачин.

● природњаци — статистичари израчунали су да је снага мишића једног коња седам пута већа од снаге мишића просечног човека; да слон има тако осетљиво чуло мириса да може да открије присуство човека и на раздаљини већој од хиљаду метара; да мрежа коју изатка један паук може да има и више од 4.000 очица; да је од свих животиња паук највећи прождр-

љивац; да је буба котрљан најјаче живо биће јер је способна да носи терет 850 пута већи од своје тежине. Да има снагу котрљана човек би могао да понесе 60 тона.

● здрав човек има 100.000 до 140.000 власи на глави.

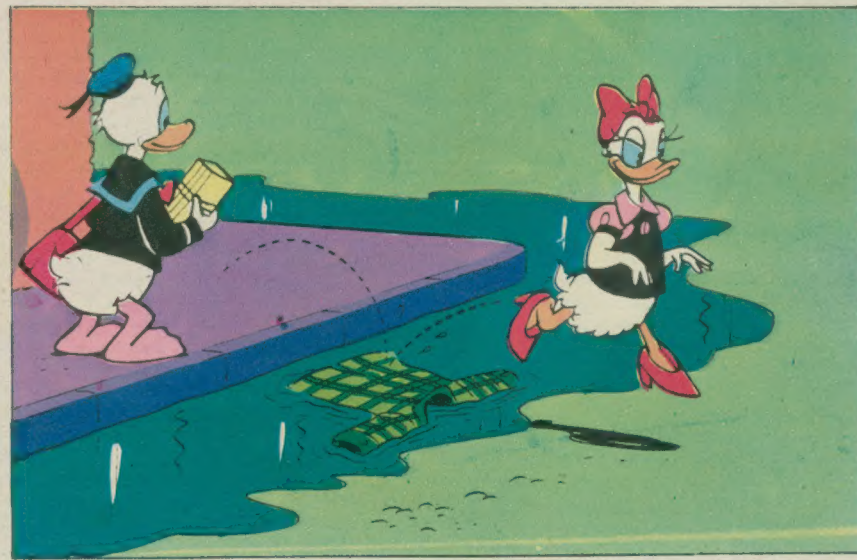
● морске алге су одлично гориво: 500 грама суве масе издваја толику количину запаљивог гаса метана који је довољан за рад генератора способног да снабдева електричном енергијом осредњу зграду.

вог гаса метана који је довољан за рад генератора способног да снабдева електричном енергијом осредњу зграду.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ЧОВЕК КОГА НИСУ

Човек који је у пратњи стражара ушао у Јурину хелију био је необично весео: после десетак дана истраге са њега је скинута сумња за саботажу у фабрици шећера и сад су га пуштали кући. На брзину је скупљао своје ствари док су га остали затвореници посматрали погледом људи који одавде никад неће изићи. Било је подне, стражар је с нестрпљењем очекивао смену. Није ни приметио кад се Јуре примакао ослобођеном и шапнуо:

— Димитрије, обећао си ми нож! — Један брз покрет и „Федермесер“ је променио власника.

Ускоро, кључ у брави се окренуо. У хелији се још кратко време чуло како Димитрије прича у ходнику, а онда је међу тројицом осуђених на смрт наступила суморна тишина. Само је најмлађи од њих, двадесет једногодишњи Јуре био задовољан. На длану му је лежао нож на расклапање. Више није беспомоћан.

НИСУ ДАЛИ »СТРАНЦЕ«

Јуре Керошевић изведен је на оптуженичку клупу на великом процесу који је започео јануара 1922. у Окружном суду у Тузли. Укупно је било 19 оптужених. Тужилац их је теретио за покушај рушења законите владе, за одупирање војсци и полицији, а Јуру посебно и за убиство једног жандарма.

Истина је, међутим, изгледала другачије.

У јесен 1920. босански рудари захтевали су повишење надница. Само за последња три месеца цене су се готово удвостручиле! Један копач добијао је дневно 13 динара, а килограм хлеба коштао је 4 динара, шећера — 20, а масти 25! Министарство у Сарајеву пристало је само на малу повишницу. Као одговор, преко пет хиљада рудара одбило је да сиђе у јаме. Управа је тада запретила да ће радници, који се не врате на посао у року од три дана бити отпуштени и исељени из државних станова. Али, рудари су наставили да штрајкују.

Затим су власти донеле наредбу да се протерају сви „странци“ као главни кривци за штрајк. То је значило да сви који нису из тузланског краја морају да га напусте. Уз то сељацима и рударима строго је

забрањено да их примају у своје домове. Али, ниједна породица није остала на улици. Рудари су прихватили своје другове, махом словеначке досељенике.

— Силом доведите Словенце на железничку станицу одакле ће се транспортовати у родна места — наредио је окружни начелник у Тузли.

Међутим, прве патроле жандарма наишле су на отпор. Дошло је до туча. Затражена су појачања.

Рударски штрајк претворио се у чувену хусинску буну.

НИКО НЕ ЗНА ЧИЈИ ЈЕ МЕТАК

Кад је група жандарма и полицајаца у цивилу кренула према Хусину, по Словенце, Јуре се налазио с осталим штрајкачима на договору. Шта да раде? Дали да им препрече пут? Желећи да избегну оружани сукоб, одлучили су да ипак сачекају и виде како ће се ствар одвијати. Али, ускоро се из села зачула вика: до штрајкача су дотрчале две Словенке плачући. Жандарми су их истукли иако су држале децу у наручју.

Ништа више није могло задржати рударе. Маса је журнула и зачас опколила жандарме. Позвали су их да положе оружје, али уместо тога полицајци су отворили ватру. Рудари су одговорили из неколико пушака и пиштоља.

Био је то почетак хусинске трагедије.

Група у којој се нашао Јуре сукобила се са жандармом Рељићем и два полицајца у цивилу. Тројка је бегала испред побуњеника кроз заселак Кероши. Трчећи као без главе, један агент је бацио пушку коју је Јуре подигао с пута и почео заједно с другима да пуца. Ускоро су заробили другог полицајца. Једино се Рељић није предавао. У ранијим штрајковима рудари су га запамтили по злу. Војао се освете, па је трчао даље застајући само да опали који хитац преко рамена. За њим су пуцали штрајкачи. Од једног метка је пао. Не зна се од чијег, као што се врату то никад и не зна. Умро је на путу за болницу.

Словенци нису протерани из Босне, вагони на железничкој станици остали су празни. Али, исте ноћи 27. децембра 1920. у Хусину је stigла казна: два батаљона

војске са пушкомитраљезима и топовима, којима се придружило педесет жандарма и двадесет добровољаца „народне гарде“, у ствари све сам тузлански олош...

Један сат пре поноћи Хусино је у тишини опкољено. Започела је освета без милости. Жандарми су ишли од куће до куће, извлачили једног по једног рудара, тукли, пљачкали, ломили намештај. У зору се знао и биланс ове крваве ноћи — убијено је пет рудара, било много премлаћених и рањених. Касније је од последица батинања подлегло још двадесет и седам људи!

Хусино није сравњено са земљом само захваљујући мајору Берку који је командовао војском. Он је одбио да изда наређење за палбу под изговором:

— Чекајте да питам краља.

Касније је због тога изгубио чин.

ВИСИЋЕШ ТИ, МОМАК!

Ухапшено је преко 500 рудара. Наравно, нису их све могли извести на суд. Одлучено је да се прво суди деветнаесторици „организатора“. Међу њима се нашао и млади Јуре Керошевић. Од самог почетка, њему је др Штробл, председавајући Судског већа, обећао:

— Висићеш ти мени, момак! — Био је унапред осуђен! Јури је било јасно да неко мора главом платити и да је избор пао на њега.

Истрага је трајала пуну годину. Суд је без успеха покушавао да сакупи доказе да је баш Јуре убио жандарма Рељића. Другови из „буне“ су га бранили. На крају је ипак пронађен лажни сведок. Био је то неки Бабић чијом је непажњом страдао један рудар у јами и кога је чекало суђење и сигурна робија. За сведочење против Јуре обећана му је слобода.

Шеснаестог фебруара 1922. године, у препуној судској дворани, изречена је пресуда хусинским рударима. Сви су кажњени затвором, сви осим Јуре. Кад је прочитано да је осуђен на смрт вешањем, запала је прво његова мајка, а за њом и жена Марија...

Против пресуде рударима устала је сва напредна штампа у земљи. На радничком збору у Београду посебно је тражена амнестија за Керошевића. Нешто се ипак постигло, Врховном суду у Сарајеву упућен је предлог за његово помиловање. Суд је одбио

молбу. Предмет је упућен пред југословенску владу у Београду. Исти одговор. Већ је утврђен и датум извршења казне, 24. октобар 1922. године. Целат по имену Харт допутовао је специјално због тога у Тузлу.

У затвору Јуре је осећао да му се ближи смрт. Дозволили су му да пуши, вра-

ненађење. Штробла није било за столом! Њега је баш тог дана замењивао неки судија Емелик! Јурине последње наде су пропале.

Руке су му ослободили од челичних ланаца. Скинуо је шешир и остао стојећи док је судија читао и после сваке реченице понављао оно обавезно „Јеси ли разумео?“

— Казна ће бити извршена сутра ујутру у 3.30 часа — прочитао је на кра-

Два полицајца убрзо су се предапа, али жандарм Рељић није се усуђивао — бојао се освете. Пао је од једног метка, никад није доказано чијег.

тили књигу. А кад су дошли по њега да га воде пред суд, знао је да му ништа добро неће рећи. Већ је одавно био решио шта ће у том случају: убиће судију Штробла, а њега ће стражари. Тако ће скратити себи муке и осветити се.

ПРОПАО ПЛАН

Тог јутра сакрио је нож у поставу шешира. Истина, један стражар опипао му је шешир, али ништа није приметио. Међутим, кад је ступио у судницу коју су до последњег места испуњавали породица, другови, пријатељи, чекало га је из-

ОБЕСИЛИ

У ТРЕНУТКУ КАД ЈЕ СУДИЈА ПРОЧИТАО ДА СЕ МОЛБА ЗА ПОМИЛОВАЊЕ ОДБИЈА, ОСУЂЕНИ НА СМРТ ИЗВУКАО ЈЕ НОЖ.

ју и додао: — Више вас ништа не може спасти! Која је ваша последња жеља? Хоћете ли свештеника?

— Нека вас грешнике исповеда, а ја сам поштен и невин и не треба ми. И да знате — обратио се Јуре судијама — нема те силе која ће ме обесити. — Истог часа потеглао је испод шешира нож и дигао руку на себе. Један замах, други, трећи и кошуљу је обојила крв.

У судници је настала па-

ника. Публика се опасно ускомешала.

— Не пуцајте! — викао је јавни тужилац стражару који је принео пушку до самих Јуриних очију.

Осуђеник је пао на земљу. Стражари су га изнели у чекаоницу и везали. Дотрчао је доктор и видевши три дубоке ране, наредио да га одвежу.

Јуру су пребацили у болницу, право на операциони

Вест о покушају самоубиства младог рудара за час је прешла границе Југославије. На зборовима у Француској, Немачкој, Италији, у Русији и Америци милиони радника тражили су помиловање за Јуру Керошевића. Француски студенти, немачка радничка штампа, синдикални савез Бугарске, наши студенти у Бечу, лист „Нова Европа“ чланцима Мирослава Крлеже и Моше Пијаде, париски „Имани-

те“, сви су тражили исто. Јуре Керошевић треба да живи.

ТЕЛЕГРАМ

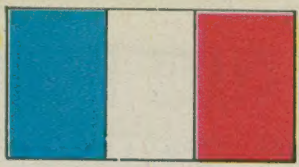
Министар правде најзад је приморан да предложи краљу Александру помиловање за Јуру Керошевића. Краљ је пристао.

Телеграм о помиловању стигао је у Тузлу 4. децембра 1922. године, само осам часова пре тренутка кад је било предвиђено погубљење!

Смртна казна замењена му је двадесетогодишњом робијом. Јуре Керошевић издржао је пуних 17 година у затвору у Зеници. Пуштен је 1. фебруара 1937. и поново се запослио у Креки. Али, живот је хтео да то не буде његов последњи боравак у затвору. За време II светског рата усташе су га ухапсиле и више од пола године провео је у истом оном тузланском затвору где је проживео најтеже часове, очекујући смрт.

Данас Јуре Керошевић има 74 године. Добро се осећа, све га интересује и све памти. Са најмлађом кћерком станује у Тузли, у великој лепој кући коју су му пре две године подигли његови другови, хусински рудари.

СЛАВНИ ВETERАНИ

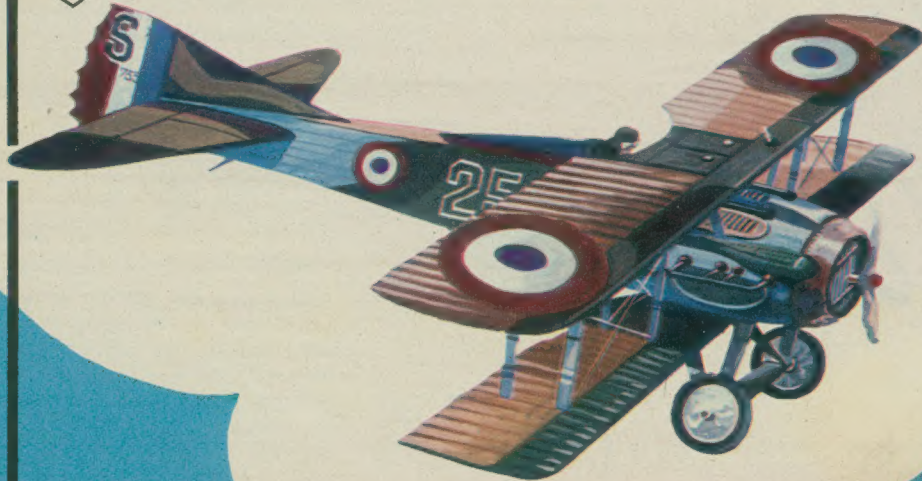
ПРВИ СВЕТСКИ РАТ

У времену од 1906. до 1914. године Француска је имала 20 фабрика авиона и 13 фабрика авионских мотора. До краја 1913. оне су произвеле 541 авион и 105 авионских мотора. Упоредо са авионима фабрике су производиле балоне, наоружање, дирижабле и опрему за војску. У I светском рату из монтажних ха-ла француских фабрика изашло је 67.382 авиона и 85.317 авионских мотора. После I светског рата производња летелица је смањена, али је пред II светски рат опет повећана. Поред старих фабрика авиона и авионских мотора „Воазен“, „Фарман“, „Блерио“, „Кодрон“, израђене су нове „Амио“, „Блок“, „Потез“. Француска је 1937. године имала 3579 борбених авиона, али кад је почео други светски рат половина је већ била застарела. После II светског рата Француска је обновила своје фабрике и почела да производи одличне путничке и клипне и млазне борбене авионе, и да их извози у многе земље света. (Подаци из Војне енциклопедије).

СПАД S — XIII

Када је Луј Бешеро конструисао спад XIII, француско ваздухопловство добило је један од најбољих авиона. У I светском рату произведена су 8472 оваква апарата и то у неколико верзија. Од 1917. када се појавио на небу, успешно се борио против немачких сименса, авијатика, албатроса и других авиона. Био је изузетно брз и покретљив.

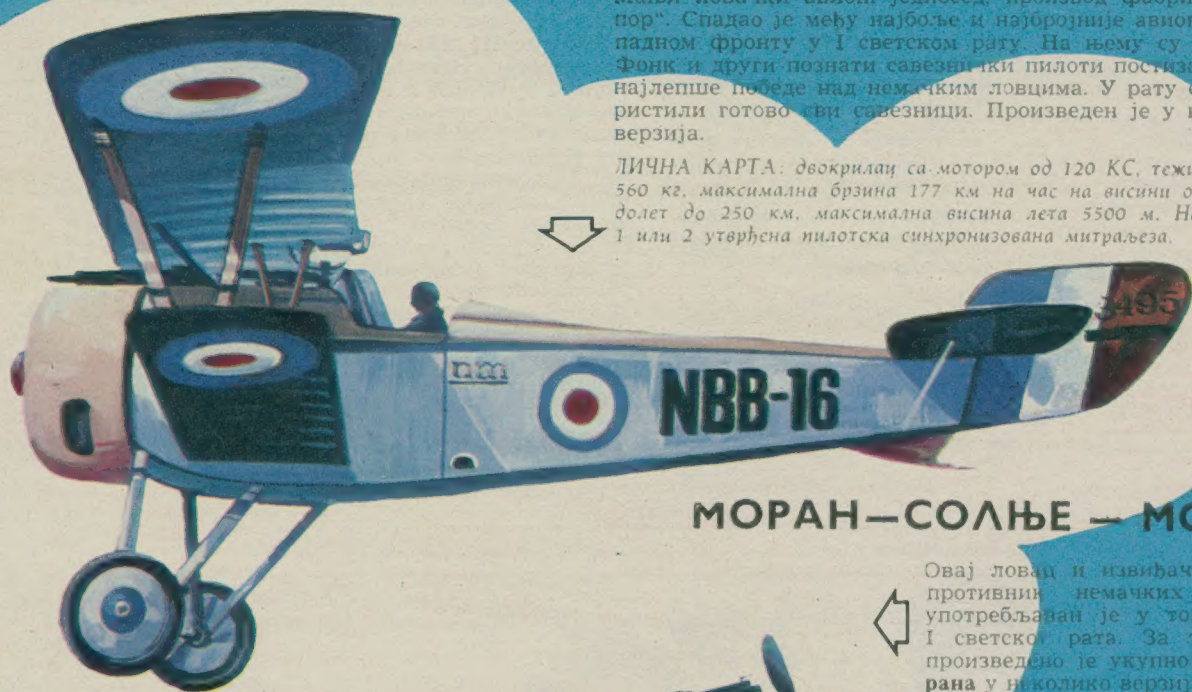
ЛИЧНА КАРТА: двокрилац, једносед, са мотором од 200 КС, тежина у лету 820 кг, максимална брзина 210 км на час, долет до 510 км, максимална висина лета 6800 м. Наоружање: 2 синхронизована митраљеза смештена на предњем делу трупа авиона.

ЊЕПОР — XVI

Мањи ловачки авион, једносед, производ фабрике „Њепор“. Спадао је међу најбоље и најбронзије авионе на западном фронту у I светском рату. На њему су Тинемер, Фок и други познати савезнички пилоти постигали своје најлепше победе над немачким ловцима. У рату су га користили готово сви савезници. Произведен је у неколико верзија.

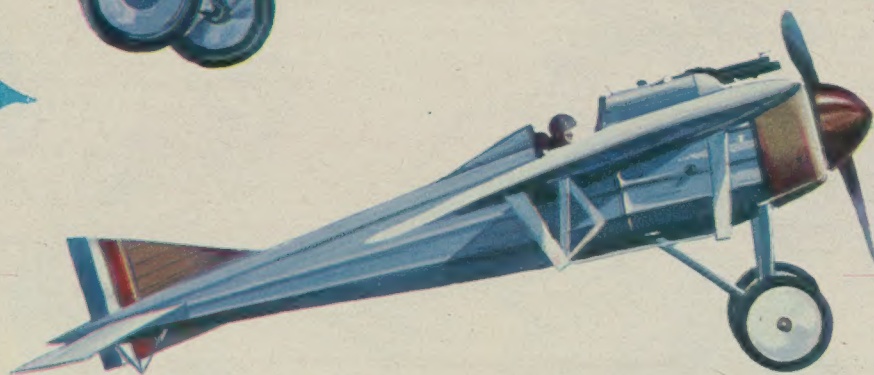
ЛИЧНА КАРТА: двокрилац са мотором од 120 КС, тежина у лету 560 кг, максимална брзина 177 км на час на висини од 2200 м, долет до 250 км, максимална висина лета 5500 м. Наоружање: 1 или 2 утврђена пилотска синхронизована митраљеза.

МОРАН—СОЛЋЕ — MOS-23

Овај ловац и извиђач, класан противник немачких ловаца, употребљаван је у току целог I светског рата. За то време произведено је укупно 1500 морана у неколико верзија. На њему је био уграђен први синхронизовани митраљез и познати француски пилот Ролан Гаро постигао је своју прву ваздушну победу баш на оваквом авиону.

ЛИЧНА КАРТА: средњокрилац, једносед, са мотором од 110–120 КС, највиша тежина у лету 658 кг, максимална брзина 178 км на час, максимална висина лета 5600 м. Наоружање: 1 утврђени синхронизовани митраљез на трупу. Касније авионе биле су двокрилци с јачим моторима и наоружањем и већим брзинама.

КОДРОН G — IV

После бомбардера брете-14, двомоторни бомбардер кодрон био је најбронзији авион на западном фронту у I светском рату. Произведен је у истоименој фабрици. Употребљавали су га готово сви савезници. У заштиту ловаца вршио је дневна бомбардовања објеката и комуникација. У рату се појавио 1915. године.

ЛИЧНА КАРТА: двокрилац са два мотора од по 80 КС и два члана посаде, тежина у лету 1322 кг, максимална брзина 132 км на час, долет до 460 км. Наоружање: 1 пилотски и 1 извиђачки митраљез и бомбе (нормално) до укупне тежине од 113 кг. Ако се силни наоружање, терет муниције и горива могло је да понесе и више од 113 кг бомби. Максимална висина лета 4500 м.

КОРАК ДО ЖИВОТА

Тешка, масивна врата затворила су се за двадесет шестогодишњим младићем у униформи војника француске војске. Просторија у коју је ушао била је канцеларија вишег официра, човека средњих година и доброћудног израза лица који је био толико занет тражењем неког документа међу гомилом папира на свом столу, да није ни подигао главу када је младић салутирао и по пропису лупио петом о пету.

Била је 1916. година.

ТРЕНУТАК ОДЛУКЕ

— Редов Морис Бајо јавља се на рапорт! — одсечно је рекао младић.

— Ви сте, значи, тај возач камиона који жели да буде пилот?! — окренуо се према њему официр. — Прочитао сам ваш писмени захтев којим тражите прекоманду. Да нисте мало претерали у својој љубави према авионима?

— Не, господине! Мени је добро и у моторизованим јединицама али ја желим да будем пилот! — мирно је одговорио младић гледајући официра право у очи.

Официр је ћутећи размишљао. Младићу се учинило као да је време стало. Знао је да је ово тренутак одлуке и његова последња могућност да постане пилот.

— У реду, можете да добијете прекоманду и да се пријавите у летачку школу! — после неколико минута ћутања одговорио му је официр.

Први светски рат је био у пуном јеку, времена за дужу обуку пилота није било, али је и за то кратко време, колико је обука трајала, Морис Бајо научио много. Али баш зато што је имао невероватно „лаку руку“ за пилотирање и што је умео да на изузетно приступачан начин и другима објасни тајне летења, уместо да оде на фронт, што му је била велика и једина жеља, постао је наставник летења и унапређен у чин подофицира.

Дани су пролазили а он је чезнуо за фронтом и борбом у ваздуху. Писао је молбе за прекоманду, једну, другу, трећу. Једнога дана његова упорност се најазад исплатила: прекомандован је у ескадрилу нових ловачких авиона, њепора, и упућен на ратни аеродром.

Подофицир Морис Бајо постао је најазад „прави“ ратни пилот.

Ређали су се задаци, летови, ваздушне борбе, али Бајо никако није успевао да уништи неки немачки авион. Тек 16. марта 1917. године оборио је један авијатик.

Те године пролеће је било кишовито и тмурно.

Неустрашиви пилот појављивао се на небу као сабласт. За непријатељске балоне тада више није било спаса

Са изрешетаним авионом пилот је успео да стигне до линије фронта. Сјас је био надохват руке.

Због тога су авиони ретко узлетали. Међутим Бајо, који је горео од жеље за борбом, није мировао. Чинило му се да је због чекања већ изгубио много времена. Зато је често узлетао са запаљивим бомбама и бацао их на објекте из непријатељских линија. Тако је непажено долетео и до немачког аеродрома код Маримбоа и запалио хангаре.

МОТОР ЈЕ ПРОРАДИО

Пошто ни немачки авиони нису летели по лошем времену, Бајов циљ били су непријатељски извиђачки балони који су надле-

тали француске положаје и прикупљали податке о француским трупима и објектима. Иако се из корпе, везане за балон, извиђач бранио од напада авиона пуцајући из митраљеза, Бајо је ипак успео 3. јуна 1917. да уништи један таква балон. Уништавање балона било је понекад опасније од уништавања авиона јер се балон лагано кретао у ваздуху тако да је непријатељски војник из корпе могао несметано да нишани из митраљеза на авион и да га обори рафалом.

Нови напад на извиђачки балон 5. јуна 1917. умало Бајоа није коштао главе. Напад је извео успешно, али је мотор његовог

авиона изненада почео да се гаси. Одлучио је да слети иако се налазио изнад непријатељске територије.

Али када су точкови његовог авиона већ додирнули земљу и авион се одбио од ње, мотор је прорадио. Бајо се брзо снашао: дао је гас и праћен кишом метака из митраљеза и пушака, подигао авион. Његов апарат је био сав изрешетан, али је Бајо ипак успео да долети до свог аеродрома. Због овог подвига добио је медаљу.

И ТРИДЕСЕТА ПОБЕДА

Најазад је кренуло, радовао се у себи. Мислио је на

победе које је почео да постиже. Био је храбар и увек је изнова желео да одмери своју пилотску вештину са немачким пилотима.

После седме ваздушне победе унапређен је у чин официра. У француској војсци већ се причало о њему као о изузетно вештом и храбром пилоту.

Када је постигао своју двадесет шесту ваздушну победу млади пилот Морис Бајо добио је највеће француско одликовање. — Орден Легије части. Прославио је то на необичан начин: истог дана, пре уручења одликовања, оборио је два немачка извиђачка балона и један авион!

На одмор је отишао по наређењу команде, али тек када је 15. августа 1918. године постигао и своју тридесету ваздушну победу.

Бајо је једва чекао да се врати са одмора и поново узлети. Средином септембра јавио се на дужност и већ сутрадан, иако сам, кидисао је на групу од осам немачких фокера. Оштећио је једног противника али је одмах затим морао да се повуче из борбе и да изрешетаним авионом слети одмах иза француске линије фронта.

САМ ПРОТИВ СЕДМОРИЦЕ

Неколико недеља пре завршетка I светског рата два спада узлетела су са једног француског аеродрома у близини фронта. У једном је био Бајо, у другом подофицир Волк. Кренули су у патролу, али су у близини линије фронта, изнад немачке територије, приметили непријатељски извиђачки балон.

У пратњи Волка Бајо се ступио према балону и засуо га митраљеском ватром. Погоци су били директни и балон је плануо. Седмачки немачки авион румплер, који су се изненада појавили, помутили су радост двојице француских пилота. Волк и Бајо вешто су маневрисали и узмичали према француској територији која није била далеко. Волка су ранили у леђа али је он, захваљујући Бајоу, који га је штитио својим авионом, успео да прелети линију фронта и спусти се на француску територију.

Бајо је остао да се бори сам. Авион му је био изрешетан, али се некако одржавао у ваздуху. Већ је изнад линије фронта. Спас је надохват руке. Још само неколико метара...

А онда је митраљески рафал са земље погодио мотор његовог авиона. Спад у ксме је био Морис Бајо сунувратио се према земљи и експлодирао.

Пилот је био мртав.

Б. М.

ВАЗДУХОПЛОВИ

ФРАНЦУСКА

ОСАМ ПОТЕ

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

БЛОК — 210

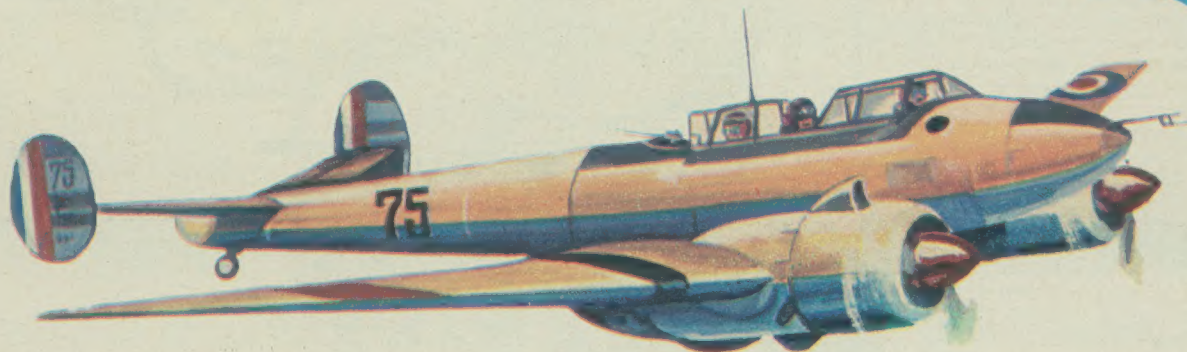
Бомбардер са четири члана посаде који је на борбене задатке летео у пратњи ловца. Од 1937. године грађен је у серијама за дневно и ноћно бомбардовање.

ЛИЧНА КАРТА: једнокрилац са два мотора од по 870—950 КС, тежина у лету 10.570 кг, максимална брзина 320 км на час, долет 200—1700 км, максимална висина лета преко 9000 м. Наоружање: 3 одбрамбена митраљеза, а могао је да носи 1000—1600 кг бомби.

ПОТЕЗ — 63

Двомоторни извиђач израђиван у више верзија који је на задатке летео без ловачке заштите. Произвођен је у истоименој фабрици за потребе француског ваздухопловства, али и за извоз. У почетку II светског рата Французи су имали седам ескадрила потеза-63 на северном делу фронта.

ЛИЧНА КАРТА: нискокрилац са три члана посаде (пилотом, навигатором и стрелцем), са два мотора од по 700 КС (640 КС на висини од 4000 м). Тежина у лету 4100—4433 кг, максимална брзина 435 км на час, максимална висина лета 8500—9000 м, долет од 1200—1500 км. Наоружање: 2 до 8 митраљеза или 2 тона и 2 митраљеза. Носио је 280 до 400 кг бомби.

АМИОТ — 351

Модеран двомоторни бомбардер произвођен у истоименој фабрици као усавршена верзија бомбардера из 1934. године са стајним трапом који се увлачио. До избијања рата са Немачком верзија „351“ произвођена је у серији од 86 авиона. Бомбардер је имао четири члана по-

саде и био је намењен за дневна и ноћна дејства. Дању је летео уз ловачку заштиту.

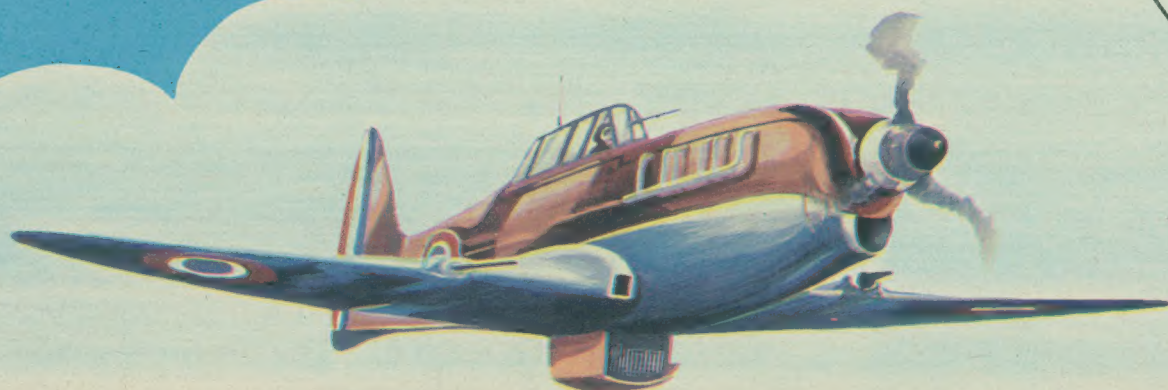
ЛИЧНА КАРТА: једнокрилац са два мотора од по 980 КС, тежина у лету 11.000 кг, максимална брзина 360 км на час, долет до 2000 км, максимална висина лета 10.000 м. Наоружање: 2 митраљеза и 1200 кг бомби.

МОРАН MS — 405

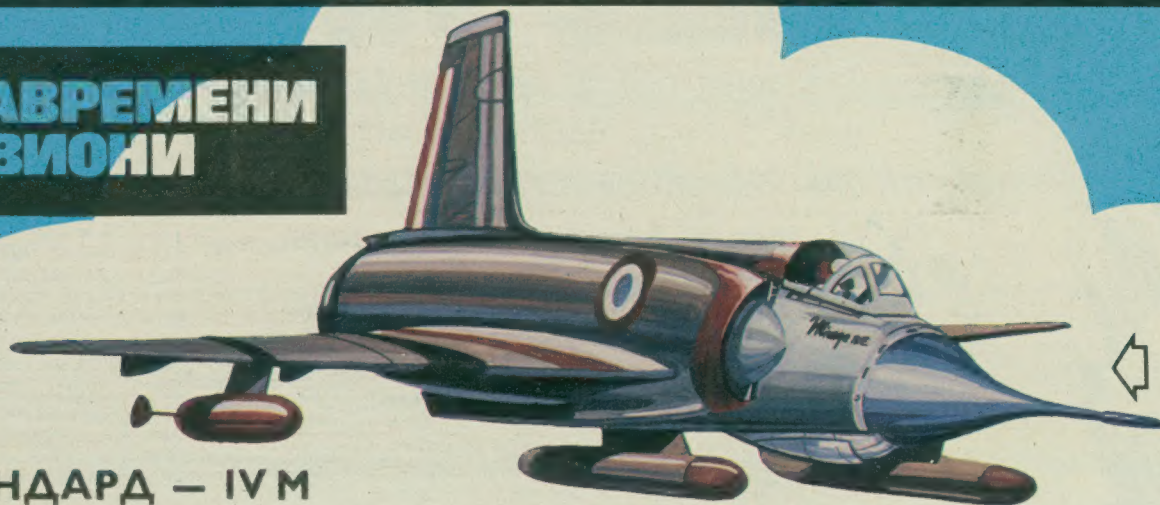
Модеран ловац, једносед, за ловачку заштиту и подршку, произвођен у истоименој фабрици, од чега велики број за извоз. Серијска производња почела је фебруара 1938. године. У рату са Немачком учествовало је око 300 оваквих ловаца.

ЛИЧНА КАРТА: нискокрилац са мотором од 860 КС, тежина у лету 2540—2720 кг, максимална брзина 480 км на час, долет од 800—1100 км, максимална висина лета 9400 м. Наоружање: 1 тон и 2 митраљеза (неке верзије и 4 митраљеза).

ЗОВИХ МИТРАЉЕЗА

САВРЕМЕНИ АВИОНИ

МИРАЖ — III E

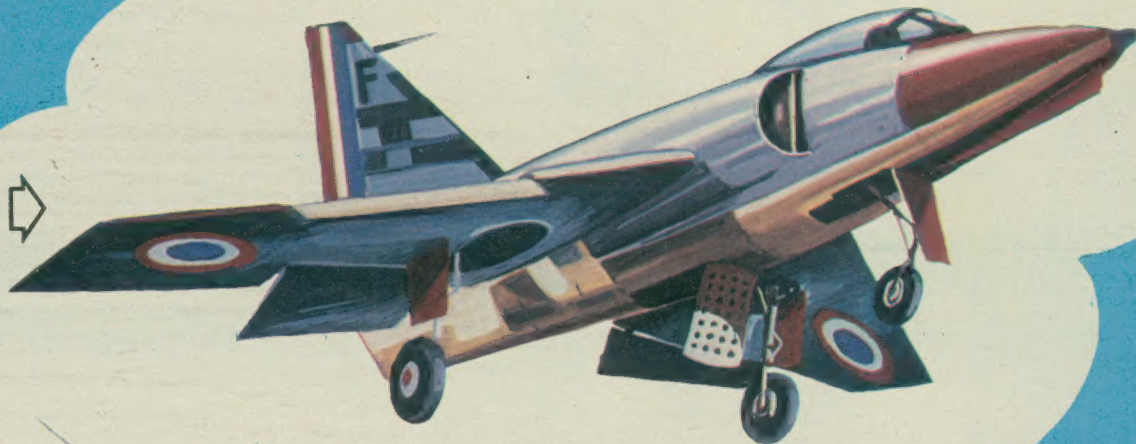
Млазни ловац и ловац-бомбардер развијен од миража III C или нешто већи од њега. Има делта-крила, електронски уређај за навигацију и одличне летачке особине. Производи се само у серијама и извози.

ЛИЧНА КАРТА: нисокрилац, једносед, са мотором од 6200 кг потиска, максималне тежине у лету 13.500 кг, брзине: на мањој висини 1400 км на час, а на висини од 16.000 м 2173 км на час, долет без допунских резервоара 760 км, максимална висина лета 17.000 м, а са залетом и преко 20.000 м. Наоружање: 4 бомбе од по 453 кг, или 4 ракете ваздух-земља, или као ловац 22 ракете ваздух-ваздух калибра 68 мм, а поред тога и 2 тона од 30 мм (топове каткад изоставе).

ЕТЕНДАРД — IV M

Млазни ловац, пресретац, једносед, намењен за територијалну одбрану и морнаричко ваздухопловство. У наоружању Француске налази се од 1961. године. Производи се и као ловац-бомбардер и извиђач. Узлеће и са носача авиона.

ЛИЧНА КАРТА: једнокрилац са стреластим крилима и млазним мотором од 4394 кг потиска, тежина у лету 10.419 кг, максимална брзина 1148 км на час, максимална висина лета 15.250 м. Наоружање: 1 топ калибра 30 мм и 4 ракете, или 2 тона и 18 ракета, или 2 бомбе од по 453 кг и 2 бомбе од по 226 кг.

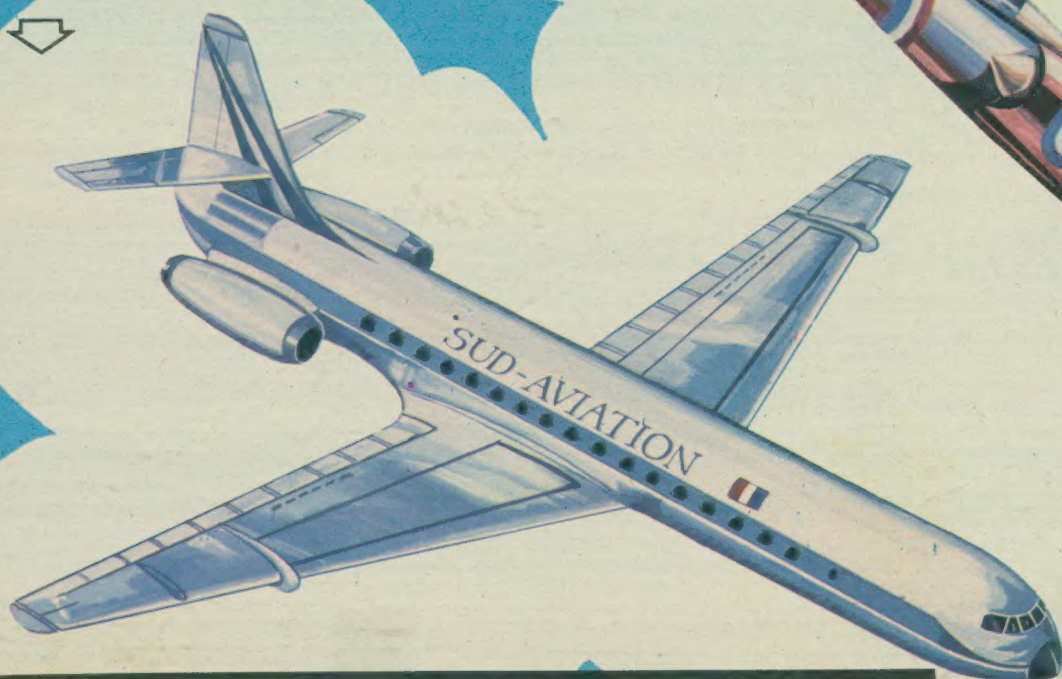

КАРАВЕЛА — VI R

Млазни двомоторни авион за транспорт трупа и ратног материјала али намењен и за цивилни саобраћај. Производи се у фабрици „Сид-авиацион“. Као путнички авион може да понесе 80 путника. Налази се у флотном саставу нашег ЈАТ-а.

Серија „VI R“ модернизована је 1961. године.

ЛИЧНА КАРТА: једнокрилац са четвртм млазном посаде и два мотора од по 3707 кг потиска, тежина у лету 50.374 кг, максимална брзина 848 км, а путна 760 км на час, долет Ентендард авиона 1.36 км, носи користан терет од 4249 кг.

МИРАЖ — IV A

Млазни бомбардер, двосед, са делта-крилима, намењен за дејство по просторним циљевима. Користе га француске стратегијске одбрамбене снаге са нуклеарним наоружањем. У серијама се гради од 1960. године али се не извози.

ЛИЧНА КАРТА: једнокрилац са два мотора од по 4700-7000 кг потиска, тежина у лету 31.600 кг, максимална брзина 2340 км на час на висини од 11.000 м, долет до 4000 км са допунским резервоарима, максимална висина лета 20.000 м. Наоружање: нуклеарна бомба смењена у предњем делу трупа авиона.

ИДЕ ЛАВИНА

Тек што смо у суровим планинама Бучејла пронашли нејомично Робертово тело, из даљине се зачуло ситрашна јрмљавина.

кланцу Кроубери, иако су радиостанице непрекидно емитовале упозорења о лавинама.

Све је било у реду док нису готово стигли на гребен. Одједном на њих се сручила лавина и захватила Роберта који је ишао први. Он је изгубио тле под собом и повукао Дејва и Неила са којима је био везан конопцем. Под њиховом тежином ишчупали су се клинови из стена и они су се суновратили доле.

У једном тренутку најлонски конопат се, срећом, закачио за ивицу стене, затегао се и зауставио њихов преголави пад. Неколико метара испод платоа на коме се зауставио Дејв, Неил је висио над понором.

Дејв је морао да напегне сву своју снагу да Неила извуче на плато на коме је био. Он је тихо јечао, био је повређен.

Када му је указао прву помоћ, Дејв је почео да дозива Роберта. Узалуд. Као једини одговор чуло се журликање ветра, који никако није слабио.

Када смо стигли до кланца, ветар је већ био избрисао Дејвијеве трагове.

Били смо дубоко зашли у кањон, када сам при светлости батеријске лампе угледао конопат који је висио низ стену.

— Ако је издржао Неила и То-да, издржаће и нас — рекао сам Дејвиду стављајући на гојзерице металне клинце, како бих могао лакше да се крећем по снегу.

Опрезно смо почели да се пењемо уз залеђену стену. Стигавши до другог краја конопца, почели смо да разгрњемо нагомилани снег и одроњено камење под којим је конопат нестајао. Иако је дувао ледени ветар, низ лице су ми текле грашке зноја. Не знам колико је времена прошло до тренутка када сам угледао нешто што се црнело у снегу. Било је то Робертово чизма. Неколико метара даље пронашли смо његово тело. На жалост, нисмо му више могли помоћи. Био је мртав.

Одједном, Дејвид се усправио и почео да ослушкује.

— Лавина! — прошаптао је. — Вежимо!

Не оклевајући, прескочили смо Робертово тело и похитали да нађемо заклон испод стене. Једна за другом, спуштале су се лавине уз заглашујућу тутњаву. Снег испод мојих ногу почео је да клизи.

КОПАО САМ НОКТИМА

— Дејвиде! — крикнуо сам и у истом тренутку осетио снажан удар у леђа. Грчевито сам покушавао да се ухватим за нешто, али око мене није било ничег осим снега који је све брже клизио низ стрмину.

Не знам колико је времена протекло пре него што сам престао да се котрљам. Свуда око мене био је снег. Са ужасом сам схватио да ме је лавина затрпала. Грозничаво сам почео ноктима да копам по снежном своду. Лице ми је болно боцкало хиљаду иглица али ја нисам обраћао пажњу. Морао сам што пре да се ослободим ако сам желео да останем жив. Дисао сам са великим напором. Ваздух је сваког тренутка било све мање.

Моје већ раскрвављене руке трнуле су од умора и хладноће па више ни бол нисам осећао. Али, и даље сам упорно копао. Када сам најзад осетио на лицу ледени ветар, одахнуо сам.

Плашећи се да се лавина поново не покрене пажљиво само се извлачио из отвора. Неколико метара даље угледао сам Дејвида како опрезно корача по снегу, тражећи ме.

— Ипак смо се извукли! — помислио сам и осмехнуо се.

Сачекали смо да до нас стигну Џон и Сенди и онда се спустили у кланац. На истоку је већ рудела зора. Планина је била необично тиха.

Сат касније уморни и мокри стигли смо до планинске куће.

Хемиш Мек Ин

Алпинизмом сам се дуго бавио и Бучејл сам познавао као свој деп. Спущати се кланцем Кроубери по овом времену било је више него опасно.

НАД ПОНОРОМ

Када сам подигао слушалицу, зачуо сам узбуђени глас Дејва То-да, вижљастог, риђокосог младића, кога сам знао као доброг планинара. Гласом који је подрхтавао од узбуђења испричао ми је шта се догодило:

— Само Неил и ја смо успели да се спасемо. Роберт је остао негде затрпан у снегу. Молим те, сакупи спасилачку екипу и одмах дођи горе, док још има наде да је жив.

Дејви, Роберт Гау и Неил Кеит одлучили су то поподне да савладају једну од најтежих стаза у

Дејв се нашао у недоумици. Није знао шта да ради: да ли да тражи Роберта или да Неила кога је тресла грозница спусти у подножје. Двоумио се тренутак а онда је ипак одлучио да прво помогне Неилу.

Сантиметар по сантиметар, спуштао се узаном јаругом. Када је најзад додирнуо смрзнуто тле кланца, био је бескрајно срећан иако је до планинске куће требало да пешачи још један сат, са Неилом на товареним на леђа.

Пошто сам саслушао Дејвијеву причу рекао сам му:

— У реду, Дејв, долазим одмах горе.

ИЗБРИСАНИ ТРАГОВИ

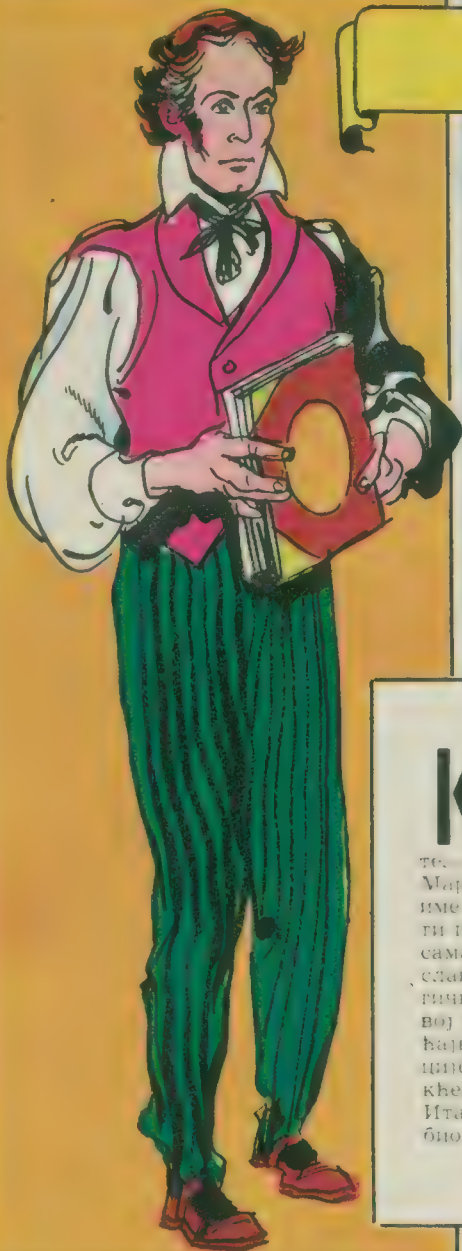
Двадесетак минута касније окупио сам спасилачку екипу: Џона Маклина, снажног тридесетогодишњака, доброг планинара Дејвида Ањуа и старог ветерана планине Бучејл Сенди Виланса.

Снег је падао целог дана и брда изнад Глинкоа, градића у северној Шкотској, блешта ла су заслепљујућом белином.

Одрастао сам у овом крају и добро сам га познавао. У ноћима као што је била ова није требало излазити напоље. Боље је било остати поред добро распаљене ватре и ја сам управо то и радио. Утонуо у дубоку, удобну фотељу, дремао сам крај камина у малом салону хотела „Кингс хауз“ када ме је изненада тргао звук телефона. Тренутак касније у собу је утрчала уплахирана домаћица хотела.

— Догодила се несрећа на Бучејлу! — узвикнула је. Три момка су настрадала у кланцу Кроубери.

ЛАМАРТИН (1790-1869)

Када се 1790. године у породици сиромашних француских племића у Масону родио дејак његови родитељи ни slutили да ће Алфонс-Мари-Луј де Ламартин како су му дали име постати угледни политичар и познати песник. Већ својом првом збирком песама „Песничке меланхолије“ стекао је славу и својим стиховима прожетим елегијном меланхоличном стилистиком је на развој романтизма у својој земљи. Пун осећајности био је његов први роман „Грацијета“ у коме је описују љубав са кћерком једног сиромашног рибара у Италији где је као тринаестогодишњак био на одмору.

После фебруарске револуције 1848. године образована је у Француској Друга Република. Ламартин, који је у то време већ био члан Француске академије наука, постао је министар иностраних послова привремене владе. Своју речитост користи да умири усталасане масе проповедајући измирење класа. У политичком животу је остао до државног удара Луја Наполеона 1851. године. Тада се повукао на своје имање и наставио књижевни рад. Као песник био је романтичар и присталица измирења, непротивљења злу и повратка идиле. У том духу написана су његова дела „Песничке и религиозне хармоније“, „Песничка размишљања“, „Жоанна“, „Пад једног анђела“ (у коме је искористио и неке мотиве наших народних песама) и друга. Враћајући се са једног путовања по Блиском истоку преко Балкана, Ламартин је пролазио кроз нашу земљу. У „Путу на Исток“, књижевном делу о том путовању, налазе се и „Белешке о Србији“, у којима Ламартин за нашу народну поезију каже: „... о историји те земље може се говорити само у песмама рођеним на пољима битке, у витешким традицијама. На тој витешкој поезији која са својим мотивима и ногама у узгентији опева љубав и рат, крв и поној, слушају се деца и читају. То је поема која још није замишљена“.

ВЕЛИКИ БРОДОЛОМИ

ЛОШ ДАН КА

Дан је био топао. На мору је било тихо, без дашка ветра. Чинило се да је и време стало.

Био је 13. август 1914. године. Први светски рат већ је био захватио Европу, а у лукама на Јадранском мору због тога заведено ванредно стање, па су се људи у Ровињу трмо крећали стрмим, уским улицама. Свуда је владала поштеност због мобилизације коју је спроводила Аустро-Угарска после објаве рата Србији.

недалеко од Ровиња.

Изненада као да га је подигла нека невидљива рука, брод се пропео уз страховиту експлозију.

Огромни отвор на боку видео се само за тренутак јер је одмах затим задњи део брода прекрила вода. Брод се нагнуо на десну страну тако да су људи на палубама падали и котрљали све до ограде. Што је задњи део брода дубље тонуо, предњи се све више дизао изнад воде.

Упаничени путници скакали су у море. Они који нису знали да пливају пу-

Грчевито сам се држао за ограду брода. Када ме је ударила у ногу празна бачва од пива, знао сам да сам спасен.

Тада је одјекнула још једна експлозија. Услед додира са хладном морском водом велики бродски котлови одлетели су у ваздух. Несрећнике испод палубе ошинула је водена пара као бич. Неке је захватила

чан вулканском гротлу, повукао је у морске дубине све што је било на њему и у његовој близини. Од око 300 путника и 42 члана посаде, смрт у води нашле су 274 особе, од којих 34 поморца!

2069 бруто регистарских тона, а покретали су га снажни мотори од укупно 4600 коњских снага. Димензије су му биле изузетне: дужина 84,5 и широк 11,6 метара личио је на диносаурија у виду да данас, после 60 година, бродови на средњим пругама плове брзином од око 15 чворова!

ДАЛМАТИНСКИ РЕГУТИ

Тринаестог августа 1914. године „Барон Гауч“ је око подне упловио у ровињску луку да узме нове путнике.

Био је то други дан његове пловидбе откако је испловио из Котора изјутра 12. августа. Истог дана, око десет увече, стигао је у Сплит. Иако је уз пут свратио у неколко лука, највише путника укрцао је баш у том граду. Биле су то породице аустријских и мађарских официра, углавном из гарнизона у Мостару, које су, због рата, морале преко Трста да се врате кућама.

Али поред жена, деце и официра на „Барона Гауча“ укрцало се много наших регута из околине Сплита, Шетаховца, Имотског и других места. Они су морали да ступе у аустријску војску — тада је Аустрија држала под својом влашћу готово цело Јадранско приморје од реке Соче на северу до Будве на југу.

Натоварени торбама у којима су се налазиле само најпотребније ствари, Далматинци су кренули у Трст да се јаве војним властима. Забринути за своју судбину, љутке су се разместили по палуби или по просторијама испод ње.

МАПА ЈЕ ИСПРАВНА!

Када је из Ровиња кренуо за Трст, „Барон Гауч“ је већ био крцат путницима и далматинским регутима. Неколико километара пред светиоником Свети Иван, успорио је вожњу. Капетан

Службеници у лучкој капетанији били су задовољни што су управо испратили путнички брод „Барон Гауч“ и што ће имати времена за предах. Брод се удаљавао пуном паром и грабио према Трсту.

ПЕТ МИНУТА УЖАСА

Тачно у 14,45 часова пловећа грдосија, шумно секући воду, пролазила је по ред светионика Свети Иван

зали су уз нагнуту палубу, покушавајући да се дочепају било каквог дрвеног предмета, сандука или даске која би им заменила појас за спасавање.

Путници који су се у тренутку експлозије налазили у кабинама и просторијама испод палубе, пробијали су се према степенницама немилосрдно гурајући у страну слабије. Они који би пали, били би прегажени. А све заједно нагнута брод вукао је уназад према крменом делу који је вода већ поплавила.

по очима и одмах ослепела, друге по рукама, лицу и читавом телу стварајући ужасне опекотине. Језуви крици допирали су из утробе брода и проламали се пучином.

НАЈЛЕПШИ У СРЕДОЗЕМЉУ

Трагедија је трајала мање од пет минута. Ускоро, када је брод готово усправно подигнутог прамца, потонуо, велики вртлог, сли-

— То је био крај „Барона Гауча“, у то време једног од најлепших путничких бродова, не само на Јадранском мору, него и у читавом Средоземљу.

Брод је припадао аустријском „Лсјду“ са седиштем у Трсту и саобраћао на редовној путничкој линији Котор — Трст. Ово паробродско друштво је пред I светски рат одржавало путнички саобраћај на Јадранском мору.

„Барон Гауч“ је изграђен у Енглеској 1908. године. Имао је носивост од

КАПЕТАНА ВИНТЕРА

НИКОЛА ЧИКЕШ,
Радије бих умро не-
го да поново прожи-
вим тај дан!

кад је мина закахила „Ба-
рона Гауча“ — каже Ни-
кола Чикеш. — Седео сам
на палуби и експлозија ме
је одбацила као перо! Схва-
тио сам да ћемо ускоро по-
тонуту. Брзо сам скинуо
одећу са себе и у доњем
вешу потрчао према чамцу
за спасавање. Помогао сам
неколицини да га спусте у
море. Људи су скакали у
воду пливајући према ње-
му као суманути. Када сам
и ја хтео да се спустим у

чамац, некс ме је снажно
одгурнуо. Пао сам назад на
палубу. Брод је већ почео
да се нагиње. Потрчао сам
према огради, али ме је
неко уже ошинуло по ли-
цу. Поново сам пао као по-
кошен. Када сам дошао к се-
би, више од половине зад-
њег дела брода већ је било
у мору. Људи су се пели уз
јарболе као мрази, пузали
палубом, преклињали, мо-
лили... Јауци и крици чу-
ли су се на све стране.

А брод је сасе више подизао
прамац у ваздух.

ЦИПЕЛАМА СУ ЦРПЛИ ВОДУ

Грчевито сам се држао за
ограду брода. Изненада,
ударилу ме је у ногу омања
бачва пива, и то праз-
на! Шчепао сам је и бацио
у море а онда скочио за
њом, загрлио је и пожурио

да се одмакнем од брода.
Знао сам да ће потонути за
неколико минута, и одући
ме у смрт.

Пред собом сам угледао
чамац. Био је пун бродо-
ломника. Пливао сам пре-
ма њему трошећи послед-
њу снагу. Ухватио сам се
за ивицу али су људи из
чамца, бојећи се да се не
преврне, почели да ме уда-
рају по рукама. Нисам по-
пуштао стисак. Најзад ме
је један бродоломник, кас-
није сам сазнао да се зове
Кучок и да је из Сплита,
зграбио за раме и увукао
унутра. Чамац је био ра-
сушен и у њега је улазила
вода. Избацивали смо је
капама, ципелама...

Када смо угледали мали
моторни чамац, знали смо
да смо спасени. Био је то
бродођић Тонија Ковачић из
Омиша.

М. Тодоровић

Природа

ДДТ И ПЕЛИКАНИ

Недавно је амерички научник Н. Б. Гале прегле-
дао са својим сарадницима преко 1.000 гнезда западно-
америчких мрких пеликана (*Pelecanus occidentalis*) на
острвима Ана Капа код обала јужне Калифорније.
Том приликом нашли су само два млада пеликана

и два гнезда са по једним јајетом. Изненађење науч-
ника је било утолико веће што се у тим истим гнездима
протеклих година излегло и до шест стотина малих
пеликана. Сада су сва гнезда на Ана Капи напуш-
тена, а мрки пеликани ретки. Научници су после ду-
жег проучавања дошли до закључка да је овоме
узрок претерана употреба инсектицида ДДТ, којим су
калифорнијски пољопривредници прскали своја имања.
ДДТ је, поред осталог, изазвао промену у саставу крв-
њака који је неопходан за стварање љуске јајета. Јаја,
која су снели пеликани на овим острвима, имала су
због тога љуску толико танку и крту да су се при
лежењу птица на њима лако ломила. Због тога су
мрки пеликани морали да потраже нова гнездилишта

БУДНЕ ОЧИ МАТЕРИНСКЕ

Мрки медвед је данас готово потпуно истребљен
у средњој Европи. Може се видети још само у једном
делу швајцарских Алпа и зоолошким вртovima. И ова
фотографија снимљена је у зоолошком врту у Цириху.
Код ових медведа, док су млади, уочљива је бела огр-
лица која се види и код једног од ових младунаца.

А мама-медведица? Она к'о и свака мајка: мада
је са својим потомством смештена под сигурним и топ-
лим кровом и окружена пажњом, неповерљиво и будно
мотри на сваког ко се приближи њеној деци. Иако мед-
веће, њене очи то најбоље говоре.

НЕПИСМЕНИ ДАКТИЛОГРАФ

Само да научим како се куца шапама и увлачи тра-
ка и папир, онда сигурно можете очекивати писмо од
мене — као да поручује Кети, маца Ханса Тепфера из
Франкфурта.

Кети је само једно прећутала (или заборавила): он-
да, наине, не зна ниједно слово.

брода Далматинац Павле
Винтер, који је као и мно-
ги његови сународници ра-
дио за аустријски Лојд, био
је нагнут над необичном
мапом овог дела Јадран-
ског мора.

— Капетане, мислим да
смо се сувише приближили
минском пољу! — преки-
нуо је тишину у кабини први
официр.

— Мапа је исправна! Вла-
сти су ми је дале! — по-
диже главу капетан брода.
Јасно је ставио до знања
свом официру да не жели
да разговара о томе.

Капетан је био сигуран
у себе. На мали пред њим
биле су означене mine које
су Аустријанци посејали у
овом делу мора. Ипак, ва-
љало је бити опрезан.

„Барон Гауч“ је све ви-
ше успоравао пловидбу. Ни-
ко од путника на броду ни-
је знао да морем пливају
велика метална бурад до
врха напуњена експлози-
вом и са детонатором де-
белим као човечја рука.
Биле су то прилично при-
митивне, али смртоносне
поморске mine.

НАЛЕТЕЛИ СМО НА МИНУ!

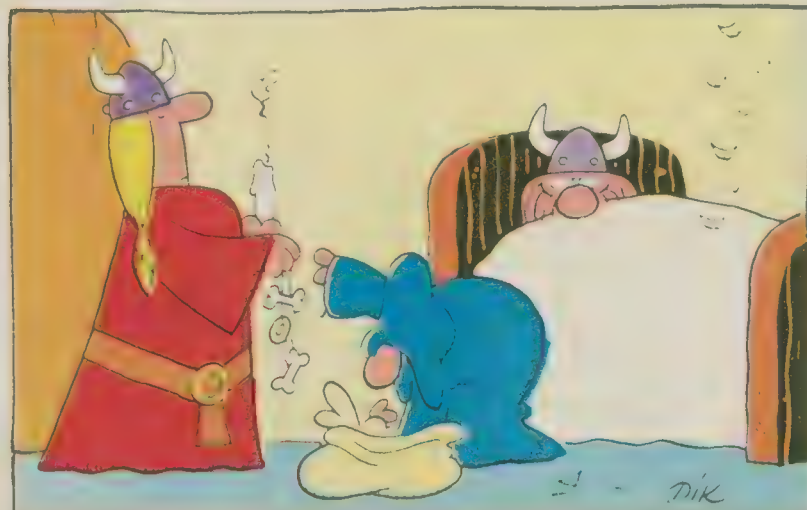
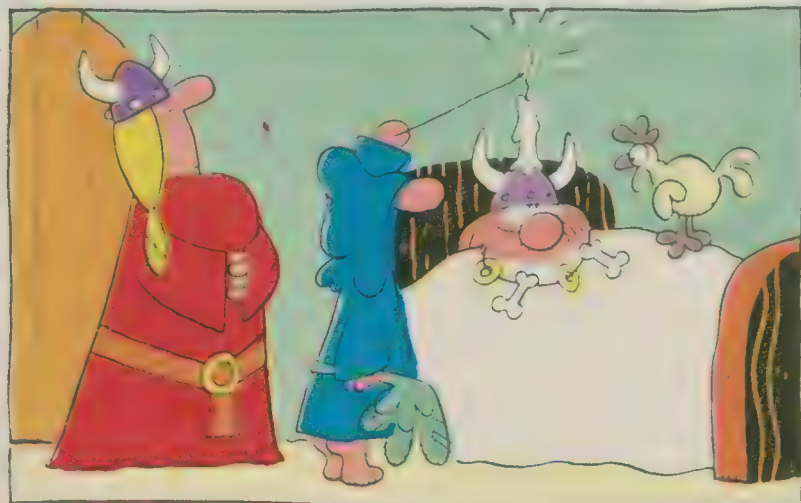
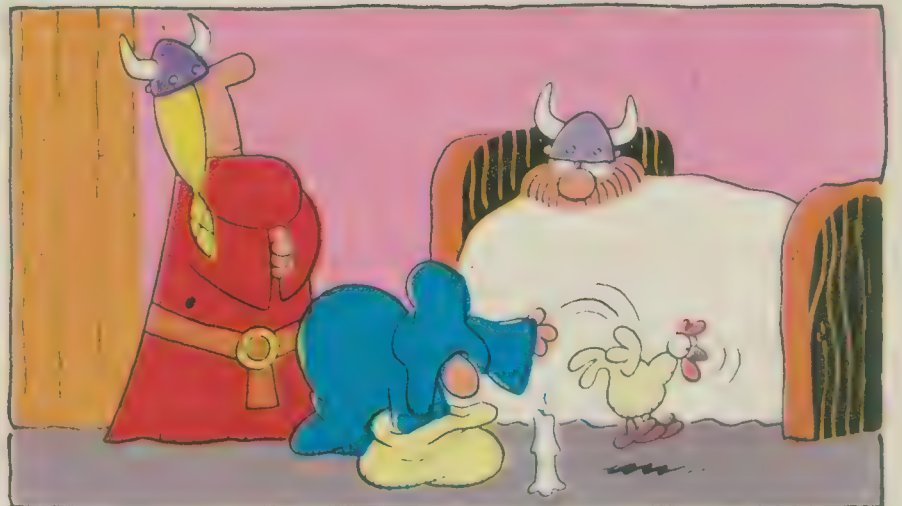
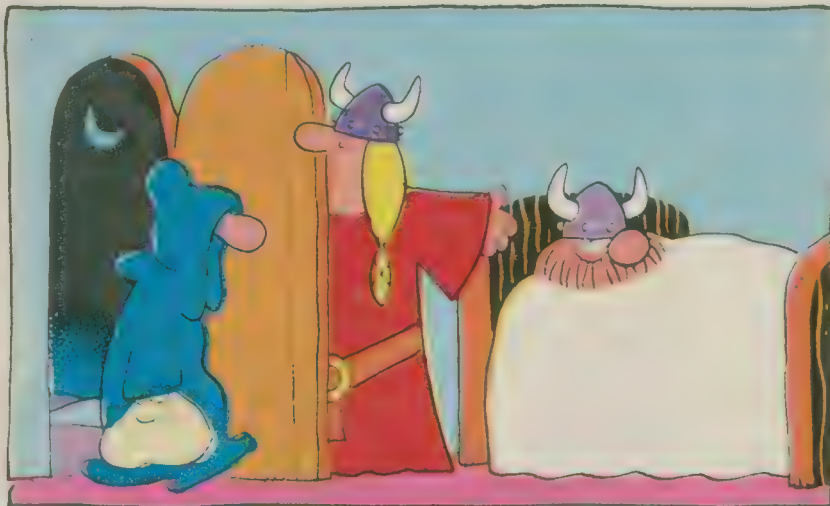
У 14,45 брод је ударио у
мину. Да ли је капетан Вин-
тер погрешио или је суд-
боносна мина одлутала из
минског поља — нико ни-
кад није одговорио на ово
питање.

Један од преживелих са
брода, данас вероватно је-
дини живи сведок драме
„Барона Гауча“, је осам-
десет седмогодишњи Нико-
ла Чикеш. Старац живи у
селу Чикеш, у кући поред
пута између Шестановца и
Метковића, који су подиг-
ли још Наполеонови вој-
ници.

Он нам је и испричао ову
потресну причу.

— Био сам на прамцу

ХОТАР СТРАШНИ

НЕ СПАВАЈТЕ У ПОЗОРИШТУ!

Последњег дана марта 1732. године у малом граду Рорау, у Доњој Аустрији, један човек чији је посао био да прави и поправља кола певао је из свет гласа док је радио. Тога дана његова жена родила је сина коме су дали име Јозеф.

Кад је дечаку било шест година, сам је направио „виолину“ и „гудало“ и почео да подражава свог рођака Франка, виолинисту из оближњег града Хајнбурга. Отац, Матија, први пут је тада приметио да Јозеф, као и он, има дара за музику. Али, није попустио на Франково наваљивање да дечака пошаље у музичку школу у Хајнбург.

Ускоро се Матија ипак предомислио: повео је малог Јозефа у Хајнбург и уписао га у музичку школу, код рођака Франка.

НАРЕЂЕЊЕ МАРИЈЕ ТЕРЕЗИЈЕ

Јозеф чије је пуно име Франц Јозеф Хајдн, имао је само осам година кад је постао члан хора у бечкој катедрали Св. Стефана. Мали, сувоња-ви дечак с белом периком на глави, какву су у то време носили сви чланови хора, трудио се да тачно отпева сваку ноту. Иако без родитеља и усамљен, он није помишљао да се врати у родни Рорау. Желео је да постане музичар.

Хор катедрале Св. Стефана често је одлазио да пева у другим црквама или на банкетима које су приређивали ондашњи племићи. Тако је Хајдн почео да добија и плату и, што га је више радовало, могао је да једе до миле воље, јер често је био гладан.

Једном је царица Марија Терезија позвала хор да пева у дворцу Шенбрун. Једно крило зграде тада још није било завршено и уза зид су стајале дрвене скеле на је Хајдн, играјући се са друговима пре почетка концерта, почео да се пење уз њих. Изненада се царица појавила на прозору и, угледавши дечаке, узвикнула:

— Ко је онај на врху? Позовите га одмах да сиђе и нека добије прописне батине!

Диригент је одмах пошао да изврши наређење а дечак на врху скеле био је — Хајдн!

Много касније, кад је Марија Терезија била већ у годинама, Хајдн ју је једном подсетио на овај догађај.

— Изгледа да је то добро утицало на вас! — рекли је царица смећећи се сада већ познатом музичару.

ПРИНЦ ЈЕ РАЗУМЕО

У хору катедрале Св. Стефана Хајдн је певао пуних девет година и за то време учио да свира на виолини и оргуљама, али највише је волео да компоује. За компоновање он се сналазио како је знао и умео јер

Кад је музика одједном оживела, људи су почели да скачу као опарени. Била је то Хајднова освета онима које на концерту сан ухвати.

је из тог предмета имао само два часа недељно а књиге у којима се говорило о компоновању није могао да купи. Свако парче хартије које му је долазило до руку склањао је у своју свеску и касније испуњавао нотама. Једном га је диригент хора затекао како нешто пише и упитао шта то ради.

— Компоујем мису у дванаест делова — одговорио је Хајдн.

— У дванаест? — запрепастио се диригент. Зашто не почнеш са нечим краћим?

То је био Хајдну једини савет из компоновања.

Компоујући, Хајдн је једног дана, док је живео од часова које је давао, успео да скрене на себе пажњу кнеза Паула Естерхазија и овај га је узео за диригента свог приватног оркестра. У овој служби Хајдн је остао све до 1790. године. Од дела које је компоновао у то време позната је „Опроштајна симфонија“.

Желећи да подсети принца да би требало да чланови оркестра добију одсуство, Хајдн се послужио лукавством: приредио је концерт за принца са тек компонованом музиком која је почињала у брзом темпу, а затим се постепено успоравала. Један по један члан оркестра, чим би завршио своју партитуру, могао је, не чекајући остале, да узме свој инструмент и свежицу са пулта и да напусти бину. На крају је диригент остао сам. Кад је пришао принцу да се извини због приређене шале, овај се насмејао:

— Разумео сам! Сутра могу сви да пођу у посету својим породицама.

МОЦАРТ СВИРА НОСЕМ

Временом је Хајдн постао славан музичар. У Бечу се упознао са Моцартом и они су убрзо постали добри пријатељи. Једном су се у неком друштву опкладили ко ће боље свирати на клавиру. Хајдн је за час написао композицију за Моцарта, а Моцарт за њега. Кад је Моцарт сео за клавир, одсвирао је Хајднову композицију без грешке. Сада је био ред на Хајдну.

У почетку Хајдн је свирао добро а онда је одједном застао. Обе су му руке над клавијатуром биле

заузете акордима и далеко једна од друге а требало је притиснути још један тон на средини.

— Ово је немогуће одсвирати! — узвикнуо је. Моцарт је тада сео за клавир и почео да свира. У тренутку кад су му руке, као малочас Хајдну, на клавијатури биле заузете акордима и далеко једна од

друге, онај тон у средини притиснуо је носем! Тако је, уз општи смех присутних, Хајдн изгубио опкладу од Моцарта који је за њега често говорио да је највећи композитор на свету.

НЕМУЗИКАЛНИ ПУКОВНИК

Године 1792. у Лондону је први пут изведена Хајднова „Симфонија изненађења“, посвећена тобожњим љубитељима музике који за време концерта спавају. Хајдн је о њима слушао од једног свог пријатеља и смислио освету: компоновао је музику која у почетку тече смерно и тихо да би присутне успавала, а онда одједном долази изненађење — музика оживљава до те мере да би пробудила и оне који спавају најтврђим сном!

Нешто касније, за време свог другог боравка у Лондону, један енглески пуковник молио је Хајдну да компоује два војничка марша и понудио му за то педесет гвинеја. Иако није био баш вољан, Хајдн је пристао.

Уговореног дана пуковник је дошао Хајдну и овај је сео за клавир и одсвирао му први марш. Кад је завршио, пуковник је ћутао и Хајдну се учинило да му се музика није допала, па је са више жара још једном извео исти марш. Пуковник се тада дигао, пружио Хајдну 50 гвинеја и узео партитуре спремајући се да крене.

— Зар нећете да чујете и други марш? — питао га је збуњени Хајдн.

— Други? — чудило се капетан. — Па, ви сте га, маестро, већ одсвирали.

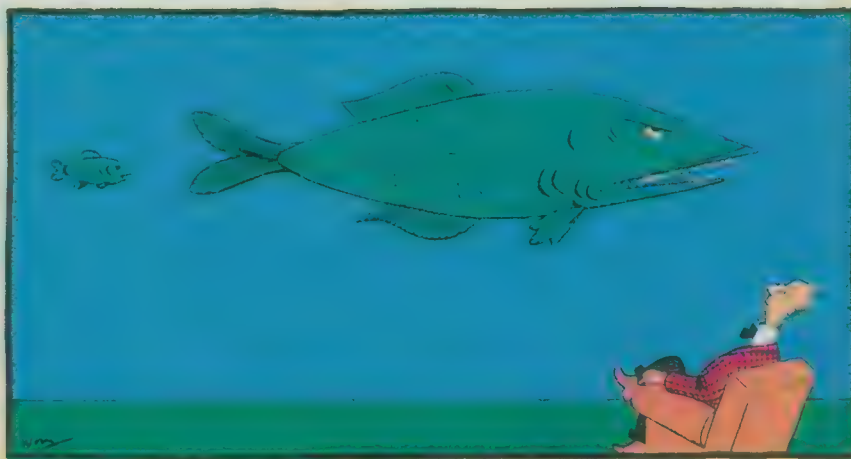
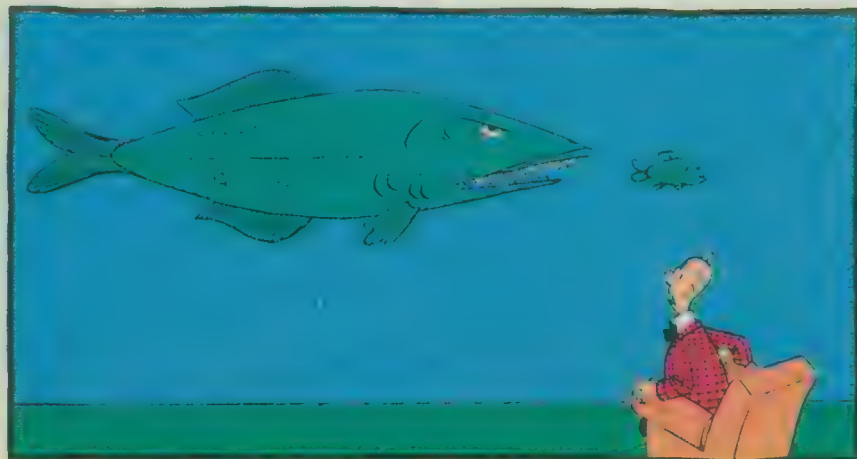
Хајдн је касније јадиковао у себи што није немусикалном пуковнику одсвирао исти марш у четири темпа и зарадио читавих две стотине гвинеја!

●●●

Франц Јозеф Хајдн, познат као „отац симфоније“, написао је до краја живота сто четири симфоније, велики број квартета, сонате за клавир и друге инструменте, ораторијуме и опере. Умро је 31. маја 1809. године у Бечу.

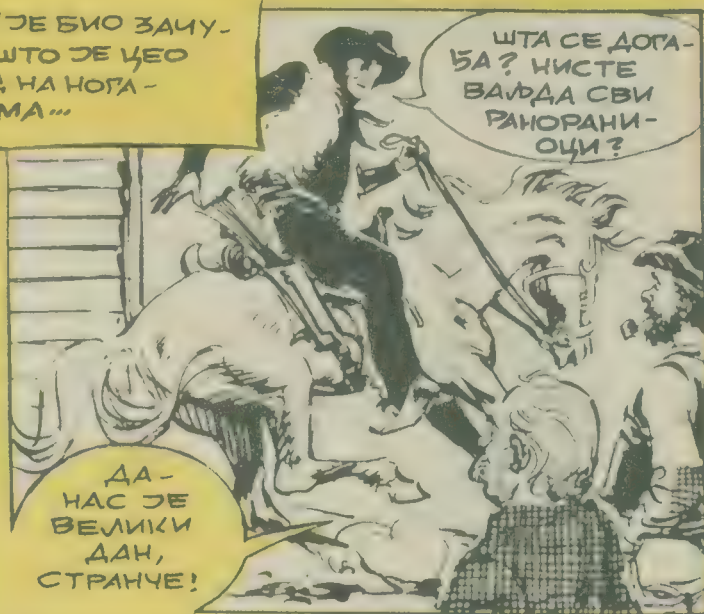
СРЕЋНО

ВАНДАЛИТА ВЕСТ

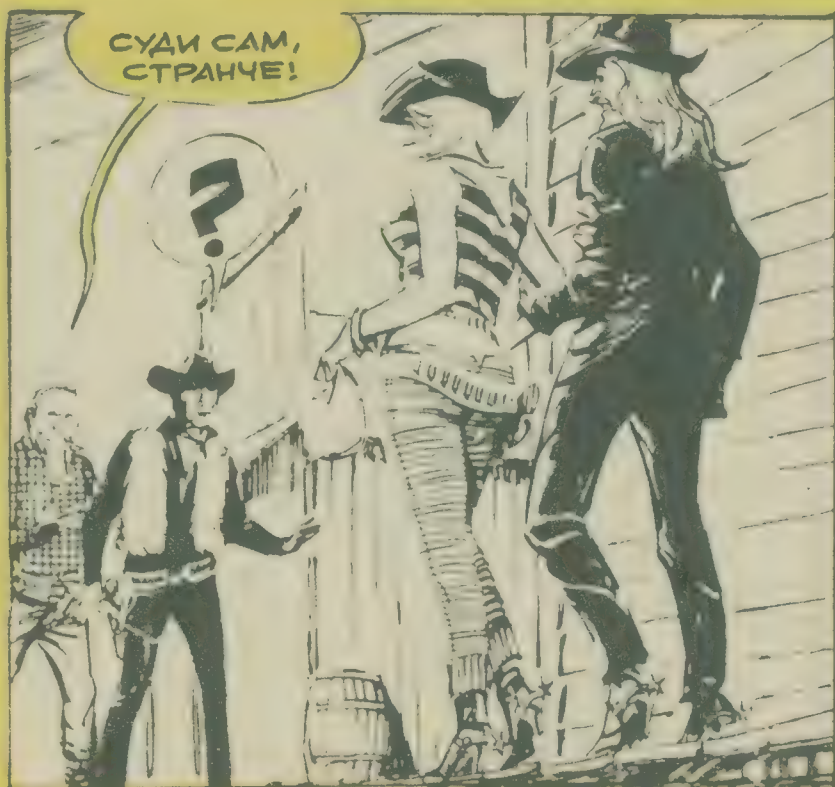

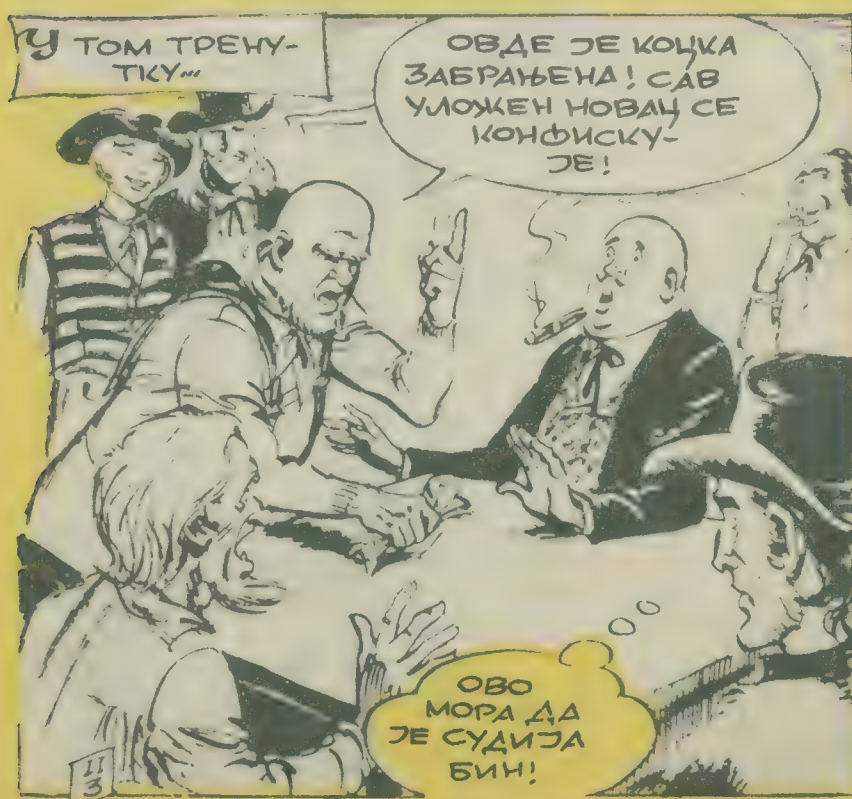
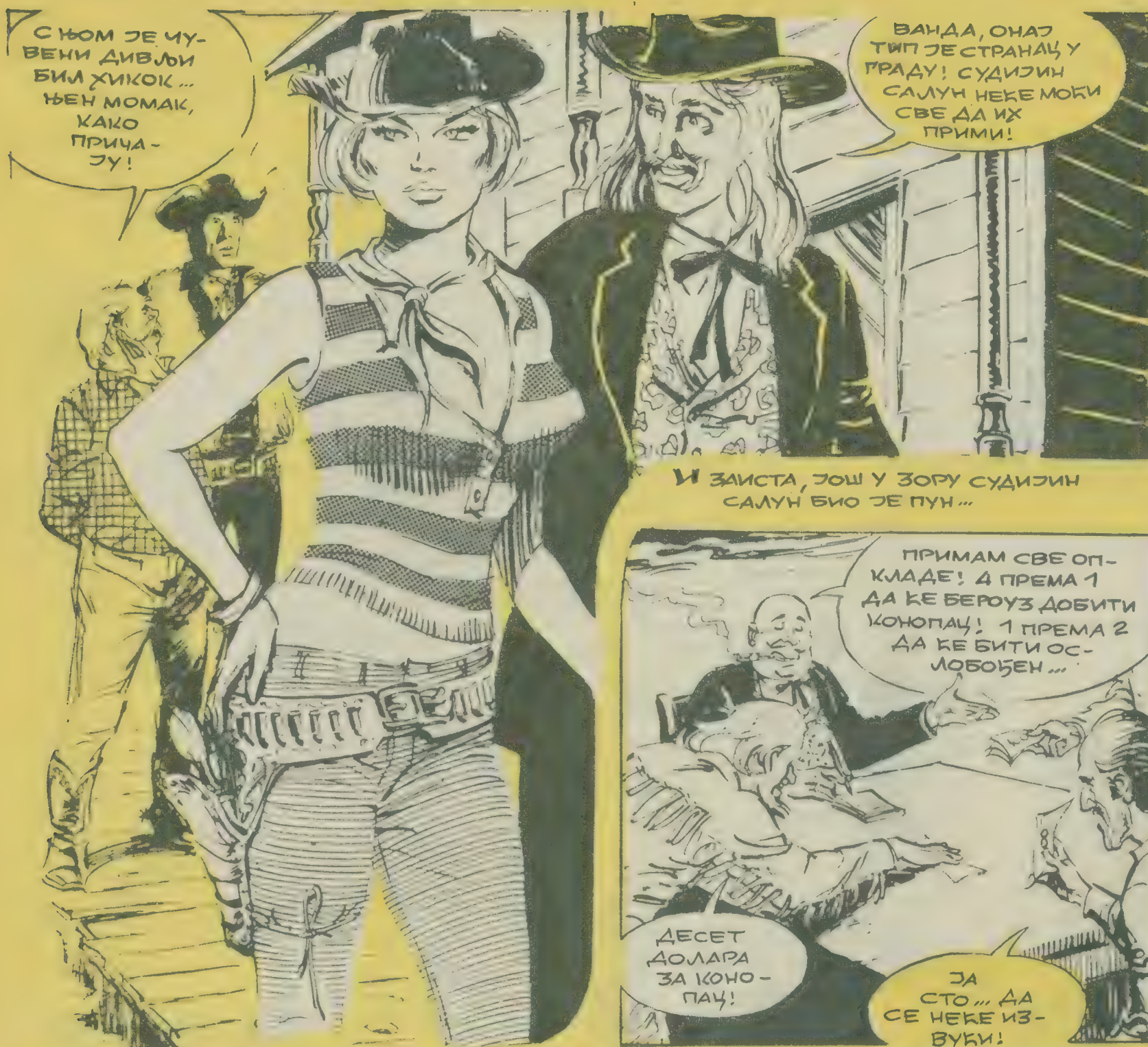
ЈАХАЧ' ЈЕ БИО ЗАЧУ-
БЕН ШТО ЈЕ ЦЕО
ГРАД НА НОГА-
МА...

ДА-
НАС ЈЕ
ВЕЛИКИ
ДАН,
СТРАНЧЕ!

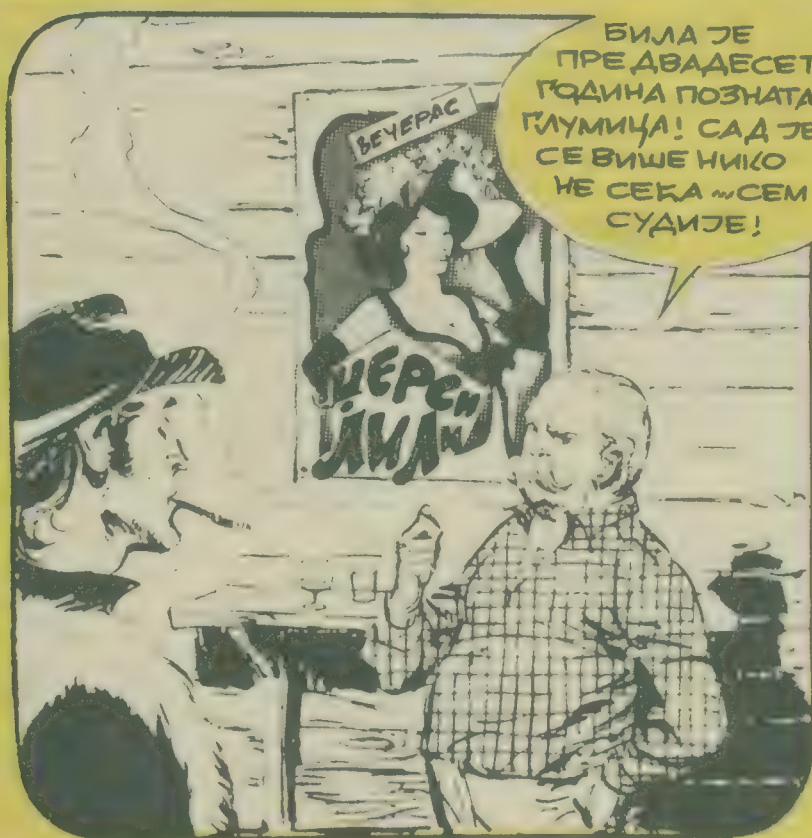
ПА ТО СЕ ВИ БРИНЕТЕ
ЗА УДОВИЦЕ СВОЈИХ
ЖРТАВА! НЕШТО МИ ЈЕ
СУМЊИВА ТА ВАША
БРИГА!

ВИШЕ ПОШТОВАЊА ПРЕМА
СУДИЈИ, МЛАДИКУ! ЈА СЕ
СТВАРНО САМО БРИНЕМ ЗА
УДОВИЦЕ! ЈЕДИНА ЖЕНА
У МОМ ЖИВОТУ ЈЕ ЏЕР-
СИ ЛИЛИ... ТО СВИ
ЗНАЈУ!

А КО ЈЕ
ТА ЏЕРСИ
ЛИЛИ?

СУДИЈИНА ВЕЛИ-
КА ЛОУБАВ МАДА
ЈЕ НИКАД НИЈЕ
ВИДЕО... СЕМ
НА ПЛАКА-
ТИМА!

БИЛА ЈЕ
ПРЕ ДВАДЕСЕТ
ГОДИНА ПОЗНАТА
ГЛУМИЦА! САД ЈЕ
СЕ ВИШЕ НИКО
НЕ СЕКА... СЕМ
СУДИЈЕ!

КО САД ПАЗИ
НА СЕМА
?

А? ПА ЈА... САМО
САМ ТРКНУО ДА ВИ-
ДИМ ШТА СЕ РАДИ У
САЛУНУ! СЕМ НЕ МО-
ЖЕ ДА ПОБЕГНЕ...
АКО МУ НЕКО СПО-
ЉА НЕ ПОМОГ-
НЕ!

ТОГА СЕ БАШ И БОЈИМ!
ЊЕГОВ ОТАЦ ЈЕ УЧИНИ-
ТИ СВЕ ДА БИ ГАСПАСАО!
ИДЕМ СМЕСТА У ЗАТ-
ВОР ДА ПРОВЕ-
РИМ!

СРЦЕ СИ, ВАНДА!
ДА НЕ ВОЛИМ
ЛИЛИ... ЗАПРО-
СИО БИХ
ТЕ!

ЗНА-
ЧИ... СВЕ
ЈЕ У
РЕДУ
?

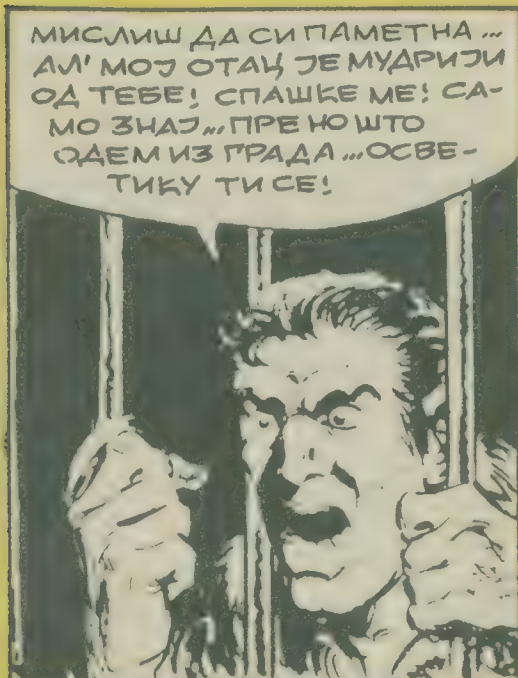
ЗА ТЕБЕ
ЈЕСТЕ! ДОШ-
ЛА СИ ДА ВИДИШ
ДА НИСАМ ПОБЕ-
ГАО! ШТА ТИ ИМАШ
ПРОТИВ МОЈЕ
ПОРОДИ-
ЦЕ?

ЛИЧНО
БАШ НИШТА!
ТВОЈА ДВА
БРАТА СУ НА-
ПАЛА МЕНЕ...
МОРАЛА
САМ ДА СЕ
БРА-
НИМ!

ЛАЖЕШ!
ЗАКЛЕЛА СИ
СЕ ДА КЕШ НАС
СВЕ ИСТРЕБИ-
ТИ! АЛИ, МОЈ
ОТАЦ ЈЕ ЈОШ
ЖИВ!

ЗНАМ ДА КЕ ТВОЈ ОТАЦ СВЕ
ПОКУШАТИ ДА ТЕ СПАСЕ!
ЗАТО САМ И ОДЛУЧИЛА
ДА ПОМОГНЕМ СУ-
ДИЈИ!

МИСЛИШ ДА СИ ПАМЕТНА...
АЛ' МОЈ ОТАЦ ЈЕ МУДРИЈИ
ОД ТЕБЕ! СПАШКЕ МЕ! СА-
МО ЗНАЈ „ПРЕ НОШТО
ОДЕМ ИЗ ГРАДА... ОСВЕ-
ТИКУ ТИ СЕ!

НЕ ЗАВАРАВАЈ СЕ, СЕМ!
НЕКЕШ ТИ ОДАВДЕ НИ-
КУД ОТИКИ! ЗНАЈ
СУДИЈУ!

СВИ СЕ КЛАДЕ
ДА КЕШ ЗАРАДИ-
ТИ КОНОПАЦ
!

УМУКНИ,
ЗМИГО!

ЗА ТО ВРЕМЕ У
САЛУНУ...

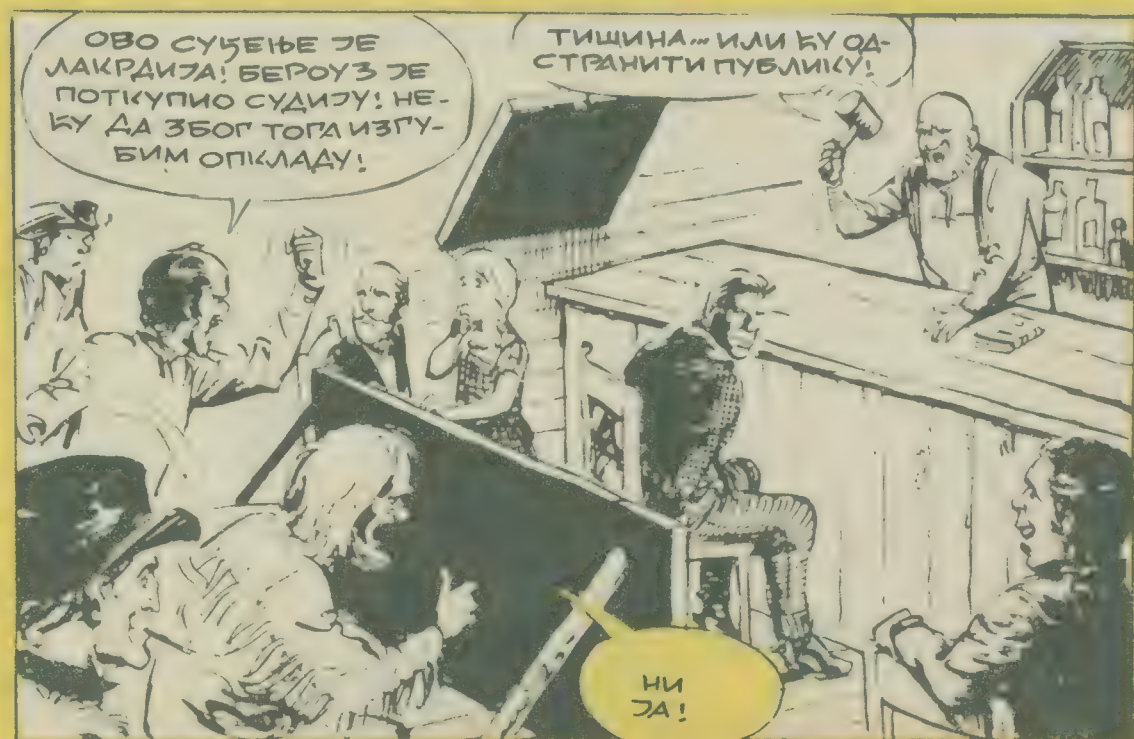
СВЕ ЈЕ СПРЕМ-
НО ЗА СУЂЕЊЕ
СТОЛЕКА! УВЕДИ-
ТЕ ОКРИВ-
ЉЕНОГ!

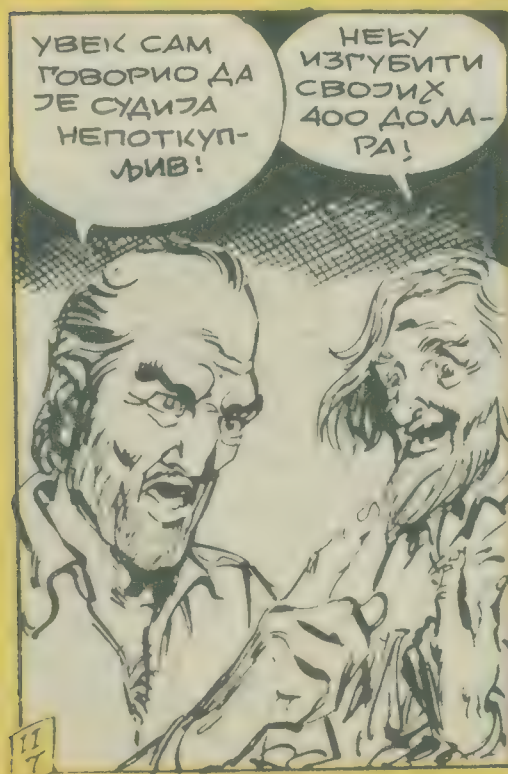
ЗАР СУ-
ЂЕЊЕ КИТУ
КАРСОНУ НИ-
ЈЕ БИЛО СУ-
ЂЕЊЕ СТО-
ЛЕКА?

СУДИЈА
ВОЛИ ДА ПРЕ-
ТЕРУЈЕ
!

СУДИЈИН БЛАГ ТОН ИЗНЕНАДИО ЈЕ И ОНЕ У СЛУХУ И ОНЕ КОЈИ СУ ОСТАЛИ НА УЛИЦИ...

ЗА ТО ВРЕМЕ
У САЛУНУ...

МИСЛИМ ДА ТРЕ-
БА ДОБРО ПАЗИТИ
НА ЗАТВОР! СУДИЈА
МИ ИЗГЛЕДА ПРИ-
ЛИЧНО НЕВРИ-
ЖЉИВ!

ОД-
МАХ
КЕМО
КРЕНУ-
ТИ!

ЗАСАД ЈЕ СВЕ У
РЕДУ! ДА НИЈЕ БИЛО И
МЕНЕ, СЕМА БИ ЛА-
КО ОСЛОБО-
ДИЛИ!

ИДЕМ НА
ВЕЧЕРУ КОД
ТОРЕСОВИХ
КРОЗ ЈЕДАН
САТ ДОКИ
БУДА ТЕ
СМЕНИМ!

НИЈЕ ПОТ-
РЕБНО! НИ-
САМ ГЛАДАН...
ОСТАЋУ
ОВДЕ
ЦЕЛУ
НОК!

СТИГЛА СИ НА ВРЕ-
МЕ, ВАНДА! ВЕЧЕ-
РА ЈЕ ГОТО-
ВА!

ХВА-
ЛА!

САТ КАСНИЈЕ У
ЗАТВОРУ...

ВИ ОВДЕ, СУДИ-
ЈО? А САЛУН?

ЗАТВОРИО
САМ ГА! ДУЖ-
НОСТ ЈЕ ВАЖНИ-
ЈА ОД БИЗНИСА!
МОЖЕШ НА СПАВА-
ЊЕ... ЈА КУ ЧУВА-
ТИ ЗАТВОРЕНИ-
КА!

НИЈЕ ВАМ ПОТРЕБ-
НА ПОМОК? МИ БИ-
СМО МОГЛИ...

НИКО МИ НИЈЕ
ПОТРЕБАН! ВАЉДА
ЗНАМ ШТА МИ ЈЕ
ДУЖНОСТ! ОДЛАЗИ-
ТЕ ОБОЈЕ!

ЗАШТО СУДИЈА
ОДБИЈА ПОМОК?
БОЈИМ СЕ,
БИЛЕ...

МО-
ЖДА ЗБОГ
ТОГА ШТО ЦЕР-
СИ ЛИЛИ УСКО-
РО ТРЕБА ДА
СТИГНЕ... ПА
СЕ ПРАВИ
ВАЖАН!

ОТВОРИ,
СУДИЈО!

ЏВАЛА, СТРАН-
ЧЕ! МОРА ДА ТЕ ЈЕ
ПОСЛАО МОЈ
ОТАЦ!

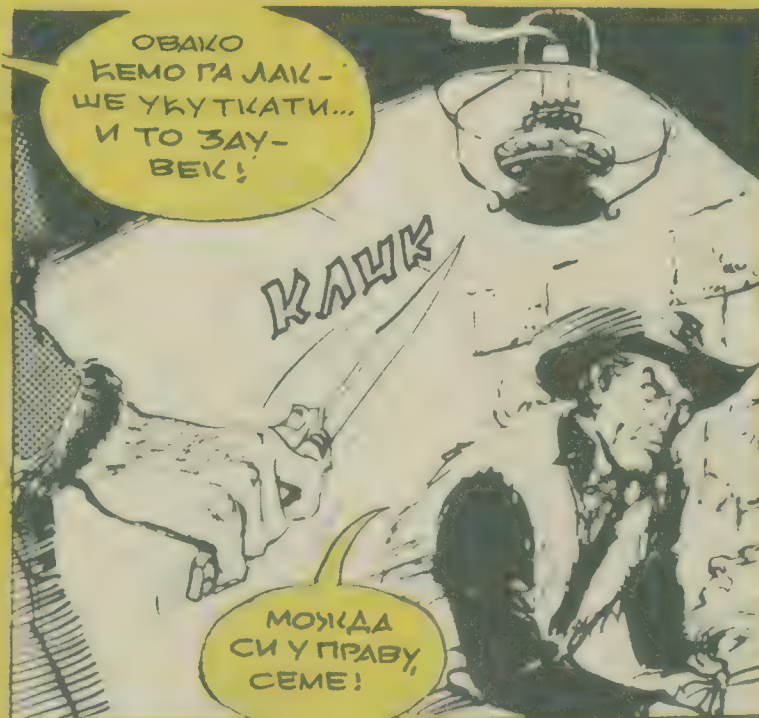

ТАЧНО,
МОМ-
ЧЕ!

ПОМОЗИ МИ ДА
ГА УВУЧЕМО У КЕ-
ЛИЗУ... ВЕЗАКЕ-
МО ГА И...

ЗАШ-
ТО ДА СЕ
ТОЛИКО
БАКЕМО
ОКО ЊЕ-
ГА?

ОВАКО
ЊЕМО ГА ЛАК-
ШЕ УКУТКАТИ...
И ТО ЗАУ-
ВЕК!

КАШК

МОЖДА
СИ У ПРАВУ,
СЕМЕ!

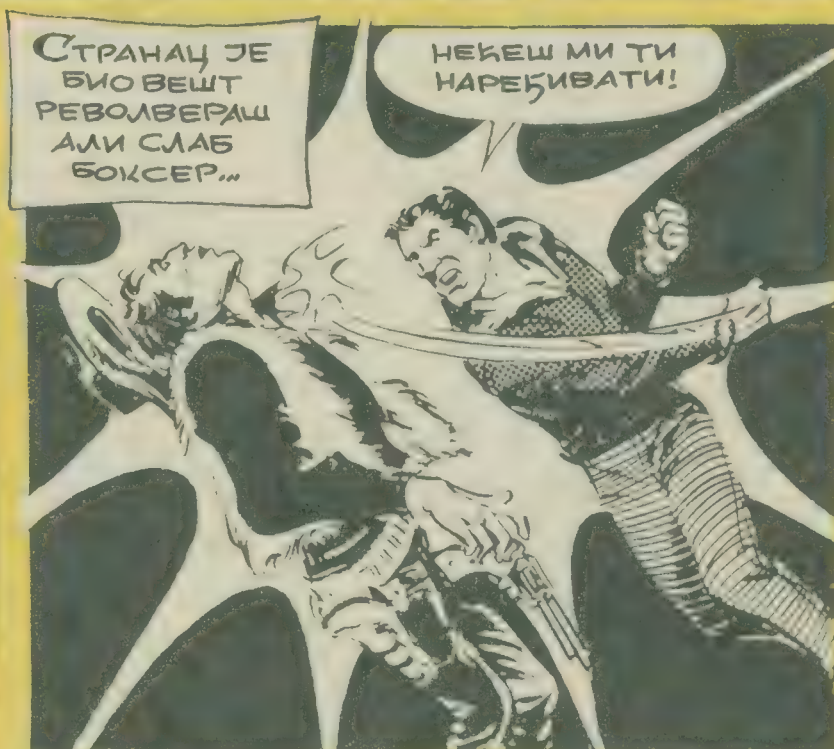

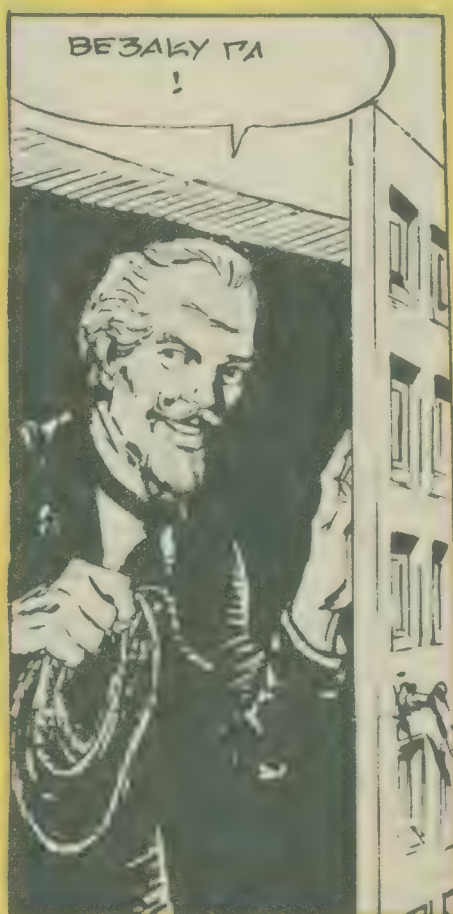
НАПОЉУ НЕМА
НИКОГ! МОЖЕШ ДА
ИЗИБЕШ, СЕМЕ!
ОТАЦ ТЕ ОЧЕ-
КУЈЕ!

ЧЕКАЈ, СТРАНЧЕ!
МОРАМ НАЈПРЕ ДА
ОБАВИМ ЈЕДАН
ПОС'О!

ТВОЈ
ОТАЦ МИ ЈЕ
ПЛАТИО ДА ТЕ
ОСЛОБОДИМ И
ЊЕМУ ОДВЕДЕМ!
И ТО КУДА
УЧИНИМ!

СТАРИ БЕРОУЗ
БИО ЈЕ БЕСАН ШТО
ГА СИН НИЈЕ ПОС-
ЛУШАО, АЛИ СЕ
СМИРИО КАД ЈЕ
ВИДЕО КОГА ЈЕ
ДОВЕО...

ЕВО ТИ, ОЧЕ!
ПРЕДАЈЕМ
ЈЕ У ТВОЈЕ
РУКЕ!

ПРАВИ СИ БЕРОУЗ, СИНЕ!
ПЛАТИЋЕ НАМ САДА ЗА СВЕ...
И ЗА СМРТ ТВОЈЕ БРА-
ЋЕ!

НЕ РАДУЈТЕ СЕ ПРЕГАНО!
БИЛ ХИКОК ЋЕ ВАМ СМРСИТИ
КОНЦЕ!

ХИКОК?
ОТКУД ОН ЗНА
ДА СИ ОВ-
ДЕ?

ОЧЕ!
ПУЦАО САМ
НА ТОРЕСА! БИЛ
ЈЕ МОРАО ЧУ-
ТИ ПУЦАЊ!

ОНДА ЋЕ ПОХИТА-
ТИ ТОРЕСОВОЗ КУ-
КИ! ЗА НАШЕ СКРО-
ВИШТЕ НИКО
НЕ ЗНА!

'ОКЕШ
ДА СРЕДИМ
И ХИКО-
КА?

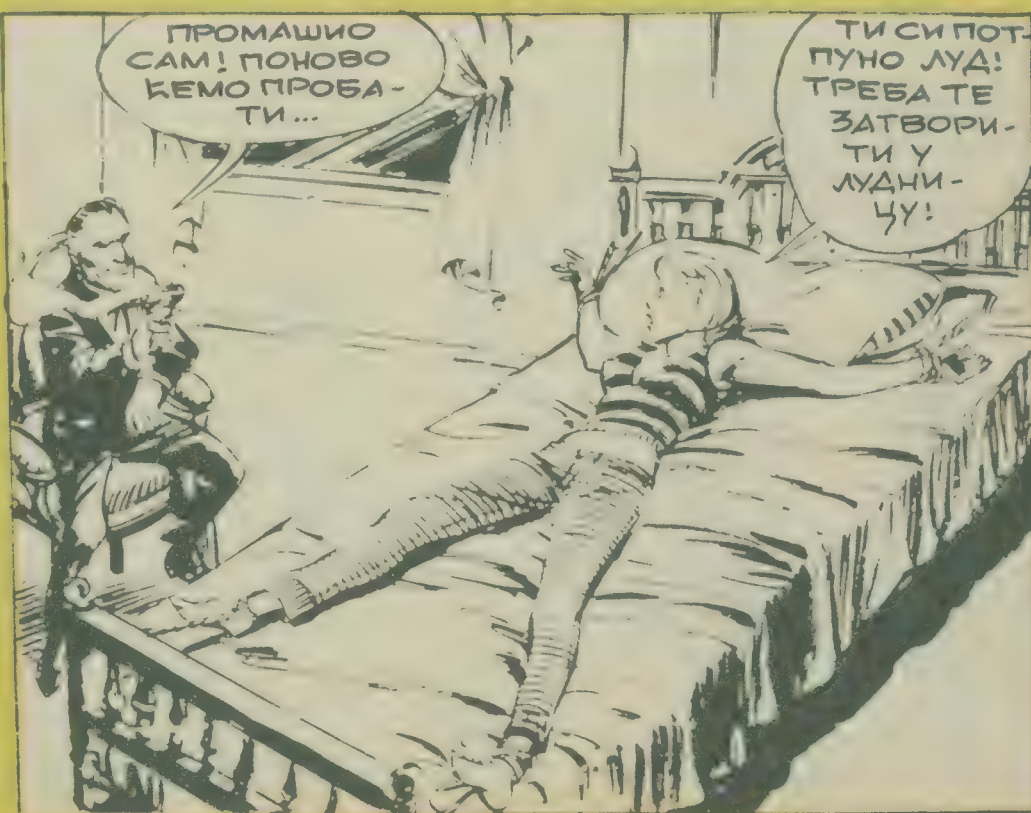

НЕМА ПОТРЕБЕ, СЕМЕ! ТРЕБА
ПРВО ДА СЕ ЗА ЊУ ПОСТАРАМО!
ДОНЕСИ МИ КОНОПАЦ!

У ПРАВУ
СИ, ОЧЕ! ТРЕБА
С ЊОМ СВРШИ-
ТИ!

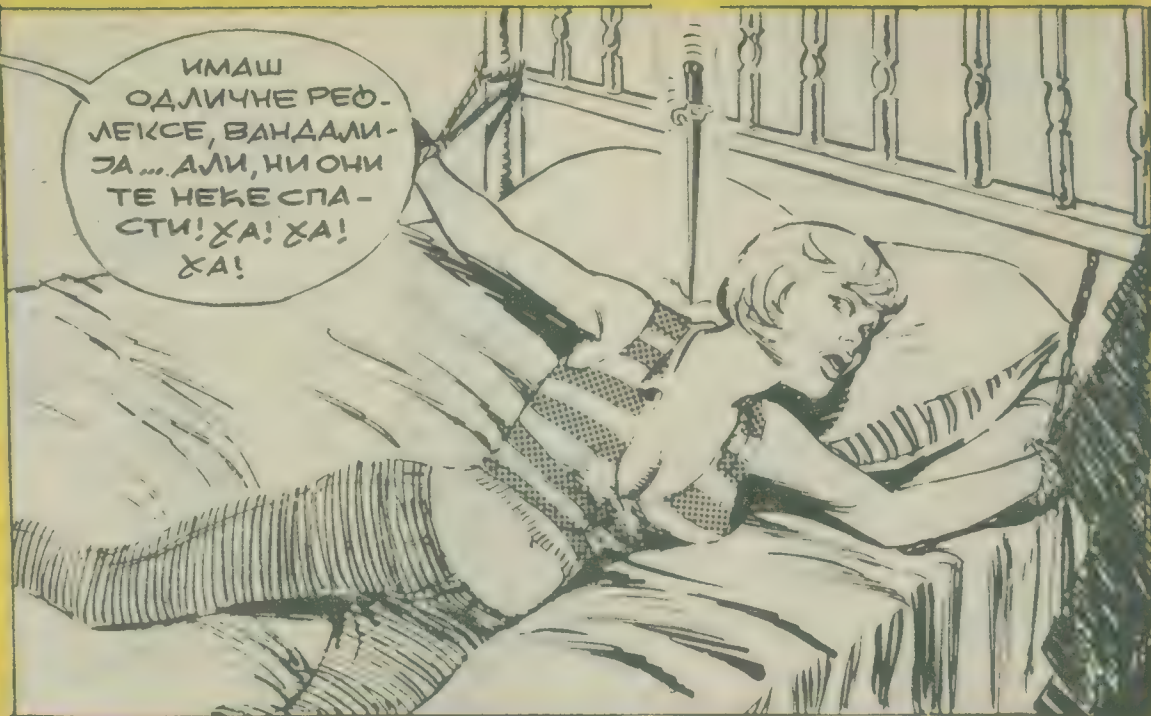
ОДВРАТНЕ СУ
МИ ЖЕНЕ К'О ШТО
ЈЕ ОНА! ЗАЖАЛИ-
ЋЕ ШТО МИ СЕ ИС-
ПРЕЧИЛА НА
ПУТ!

ДРХТИ
ТИ РУ-
КА, ОЧЕ!

НИСАМ
ВИШЕ МЛАД,
СИНЕ! ГО-
ДИНЕ И БО-
ЛЕСТ УЧИНИ-
ЛИ СУ СВО-
ЈЕ!

ИМАШ
ОДЛИЧНЕ РЕФ-
ЛЕКСЕ, ВАНДАЛИ-
ЈА... АЛИ, НИ ОНИ
ТЕ НЕЋЕ СПА-
СТИ! ХА! ХА!
ХА!

ЗА ТО ВРЕМЕ
БИЛ ХИКОК СЕ,
ТРЧЕКИ, САП-
ЛЕО...

ШТА
ЈЕ
ОВО?

НЕ-
КИ
ЧО-
ВЕК!

ТО
ЈЕ
ОНАЈ
СТРА-
НАЦ!

НЕ БИХ СЕ
ЗАЧУДИО АКО БИХ
ДОЗНАО ДА ЈЕ
ОН ОСЛОБОДИО
СЕМА!

И ЕТО
КАКО МУ СЕ
СЕМ ОДУЖИО!
УМАЛО ГА
НИЈЕ
УБИО!

НЕ
РАЗУ-
МЕМ...

ТРАЖЕКИ ВАНДУ, БИЛ ЈЕ
УПАО КОД ТОРЕСОВИХ...

ШТА СЕ
ДОГОДИЛО?

МОЈ ЏОЗЕФ!
УБИЛИ СУ
ЏОЗЕФА!

А
ШТА ЈЕ
С ВАН-
ДОМ?

УБИЦА ЈУ
ЈЕ ПОВЕО
СА СОБОМ...
У ПАКАО!

СВИ ЊЕТЕ ВИ У ПАКАО...
ЗБОГ ОНОГА ШТО СТЕ УЧИ-
НИЛИ ЏОЗЕФУ!

ТОРЕС ЈЕ УЗА-
ЛУД ПОКУШАВАО
ДА НЕШТО ВИШЕ
ДОЗНА ОД НЕСРЕ-
КНЕ ЖЕНЕ...

СИРОТИЦА!
ПОТПУНО ЈЕ ИЗ-
ГУБИЛА РАЗУМ
ОД БОЛА! НИШ-
ТА НЕ МОЖЕ
ДА НАМ КАЖЕ!
МОРАЊЕМО ДА
ПРЕТРЕСЕМО
ГРАД!

СЕТИО САМ СЕ НЕЧЕ-
ГА, БИЛЕ! ПРЕ НЕКОЛИ-
КО ДАНА ИЗДАО САМ
ОНОМ СТРАНЦУ КУКУ
ПОКОЈНОГ БРАТА...

ЗАШТО
МИ ТО ОД-
МАХ НИСИ
КАЗАО?
БР-
ЗО!

ОНЕСВЕСТИЛА СЕ, ОЧЕ! СЛУ-
ШАЈ... НЕКО КУКА НА ВРАТА!

МОРАМО
ДА БЕЖИМО,
ОЧЕ! КУКА ЈЕ
ОПКОЉЕ-
НА!

СТРАНЦ
ЈЕ КУПИО
КОЊЕ! ТРЕБА
НЕКАКО ДА
СТИГНЕМО
ДО ЊИХ!

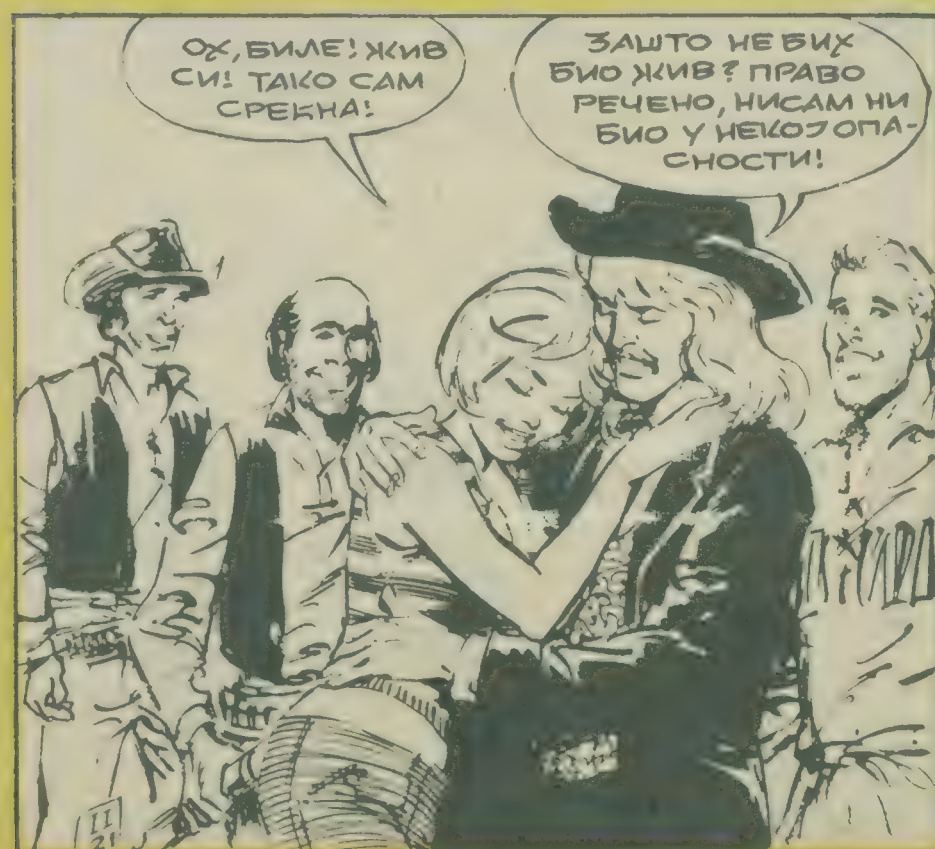
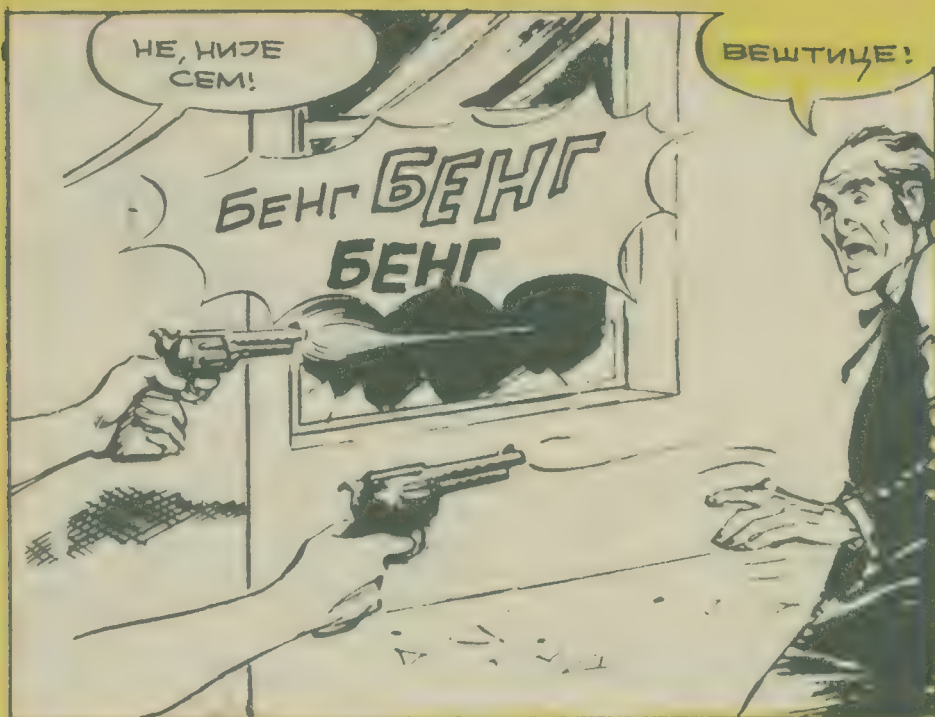

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ПОТПУНО
САМ ИЗГУЛИЛА ДО
РУЧЈА... АЛИ САМ
НАЈЗАД СЛОБО-
ДНА!

ЈАДНА
МОЈА ГЛАВА!
ЈЕСУ ЛИ
ГА УХВА-
ТИЛИ
?

НИСУ ЈОШ... АЛИ, НЕ
БРИНИ! ИМА ИХ ДОСТА,
УХВАТИТЕ ГА И ВРА-
ТИТИ У ЗАТВОР!

ПА, СЕМЕ,
ШТА САД
КАЖЕШ?

НИЈЕ МЕ БРИГА
ШТА ЋЕ СА МНОМ
БИТИ... ЈАО МИ ЈЕ
ШТО ТЕБИ НИСАМ
СТАО НА ГЛАВУ,
ЗМИЈО!

ДОСТА ЈЕ У ОВОМ ГРАДУ
БИЛО НЕСРЕКЕ! ЗА МНОГЕ ЈЕ
КРИВ И САМ ПОКОЈНИ СУ-
ДИЈА РОЈ БИН!

БИО ЈЕ НЕУК
И ПОНЕКАД СУ-
РОВ... КАО ШТО
ЈЕ СУРОВ
И ОВАЈ
КРАЈ!

СУТРАДАН...

СВЕТ СЕ
ОКУПИО... МИС-
ЛИЛИ СУ ДА ЋЕ-
МО СЕМА ОБЕ-
СИТИ О ОВО
ДРВО!

МУДРО СИ УЧИНИЛА
ШТО СИ ТО СПРЕЧИЛА,
ВАНДА! ГРАД ЋЕ УСКОРО
ДОБИТИ НОВОГ, ПРА-
ВОГ СУДИЈУ... ПА НЕ-
КА МУ ОН СУДИ!

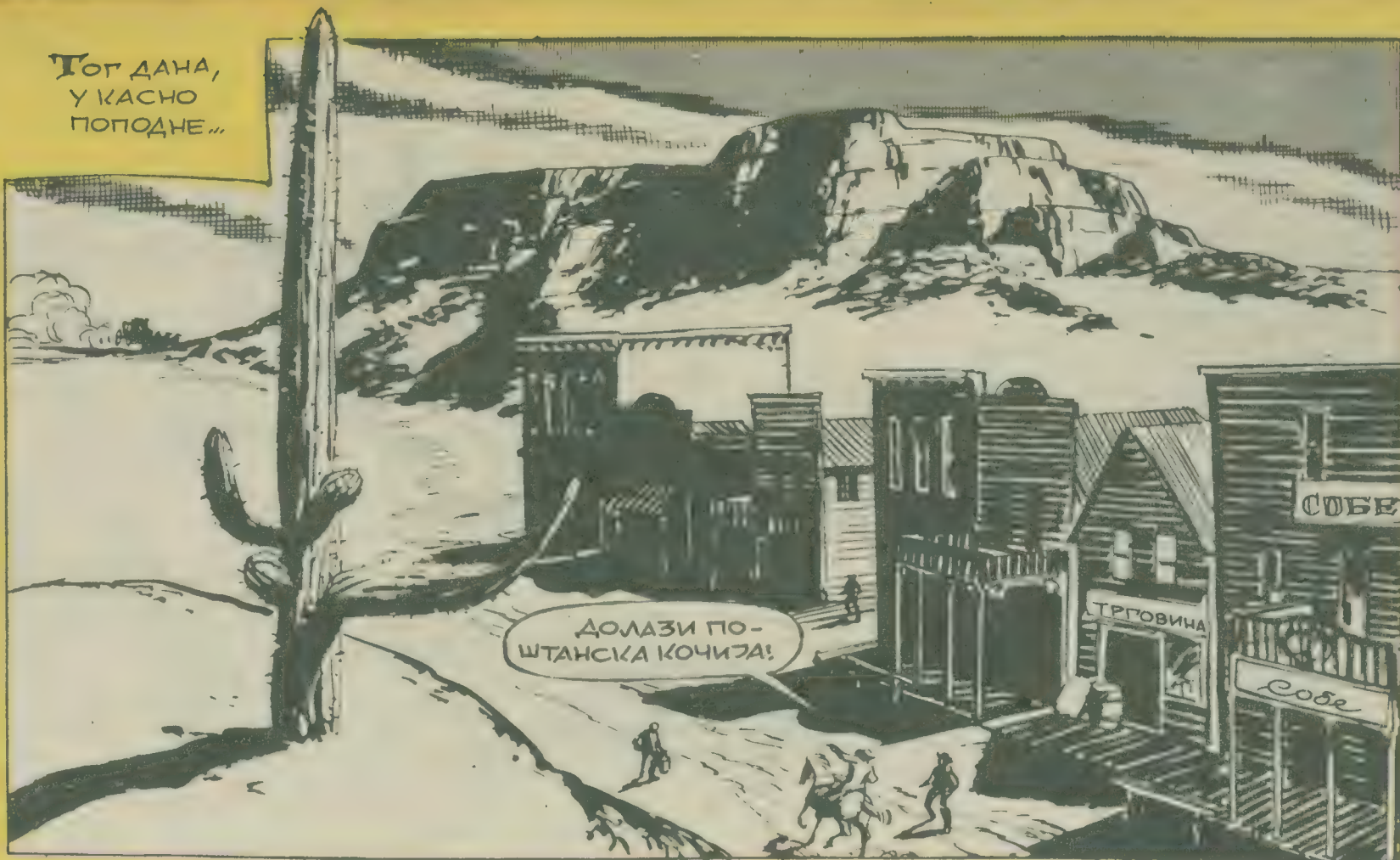

ТО ПОПОДНЕ АД-
ВОКАТ ХЕРИС ОТ-
ВОРИО ЈЕ БИНОВ
ТЕСТАМЕНТ...

МОЈА ПОСЛЕД-
ЊА ЖЕЉА ЈЕ ДА
САЈУН И ПОЛОВИНА
НОВЦА ПРИПАДНУ
ЋЕРСИ ЛИЛИ! ДРУГА
ПОЛОВИНА НЕКА ПРИ-
ПАДНЕ УДОВИЦАМА
И СИРОЧИКИМА ОНИХ
КОЈЕ САМ ОСУДИО!
ПРИЗНАЈЕМ, НЕКИ
ОД ЊИХ БИЛИ
СУ НЕВИНИ...

ТОГ ДАНА,
У КАСНО
ПОПОДНЕ...

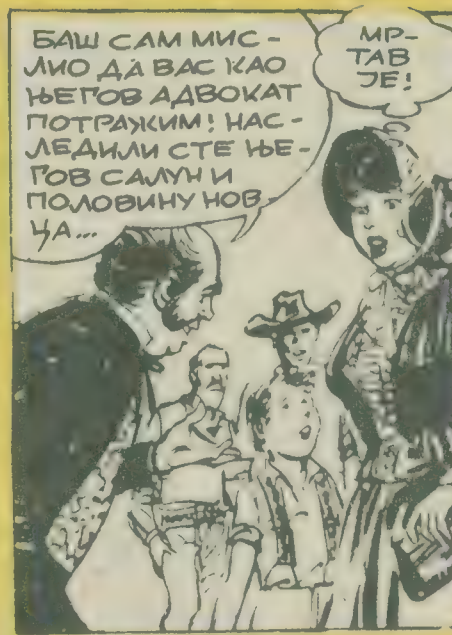

ДОБРО ВЕЧЕ, ДОБРИ
ЉУДИ! РЕЦИТЕ МИ...
ГДЕ МОГУ ДА НАЂЕМ
РОЏА БИНА?

ВИ СТЕ СИГУРНО ЏЕРСИ ЛИЛИ!
РОЏ БИН ВАС ЈЕ ЧЕКАО ДВАДЕ-
СЕТ ГОДИНА... А ВИ СТЕ САД
ЗАКАСНИЛИ ЗА НЕКО-
ЛИКО ЧАСОВА!

ЗАКАС-
НИЛА?
НЕ
РАЗУ-
МЕМ?

БАШ САМ МИС-
ЛИО ДА ВАС КАО
ЊЕГОВ АДВОКАТ
ПОТРАЖИМ! НАС-
ЛЕДИЛИ СТЕ ЊЕ-
ГОВ САЛУН И ПО-
ЛОВИНУ НОВ-
ЦА...

МР-
ТАВ
ЈЕ!

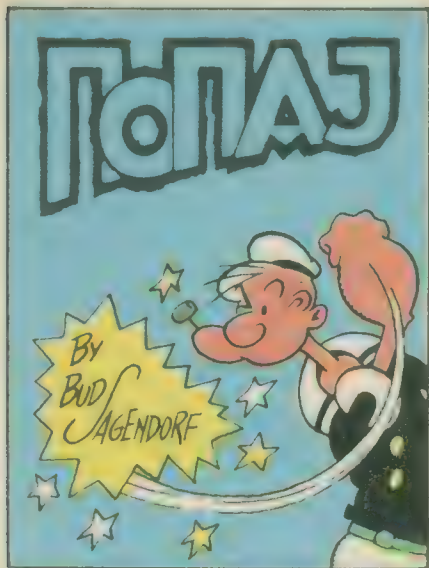
ЏЕРСИ ЛИЛИ ОТПРАТИ-
ЛА ЈЕ НА ПОСЛЕДЊИ ПУТ
ЈЕДИНОГ ЧОВЕКА КОЈИ ЈУ
ЈЕ ИСКРЕНО ВОЛЕО МАДА
ЈЕ НИКАД НИЈЕ ВИДЕО...

КАКО ЈЕ МОГЛО ДА
МЕ ТОЛИКО ВОЛИ И НЕ-
ПОЗНАЈУЊИ МЕ? МОРА
ДА ЈЕ БИО ЗАНЕСЕЊАК,
СИРОТИ ЧОВЕК...

КРАЈ

ДЕЛТА 99

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП:

СВЕ МИ СЕ
ЧИНИ ДА МИ
ЈЕ СВАЊУ
СРЕГАН
ДАН!

БАШ БУ ДА
ПОГЛЕДАМ
ДА ЛИ МИ
ТО ПИШЕ
И У ХОРО-
СКОПУ!

ЗВЕЗДЕ СУ ВАМ
НАКЛОЊЕНЕ...
ИСКОРИСТИТЕ ТО
ДА ОСТВАРИТЕ
СВОЈУ
НАЈВЕКУ
ЖЕЉУ...

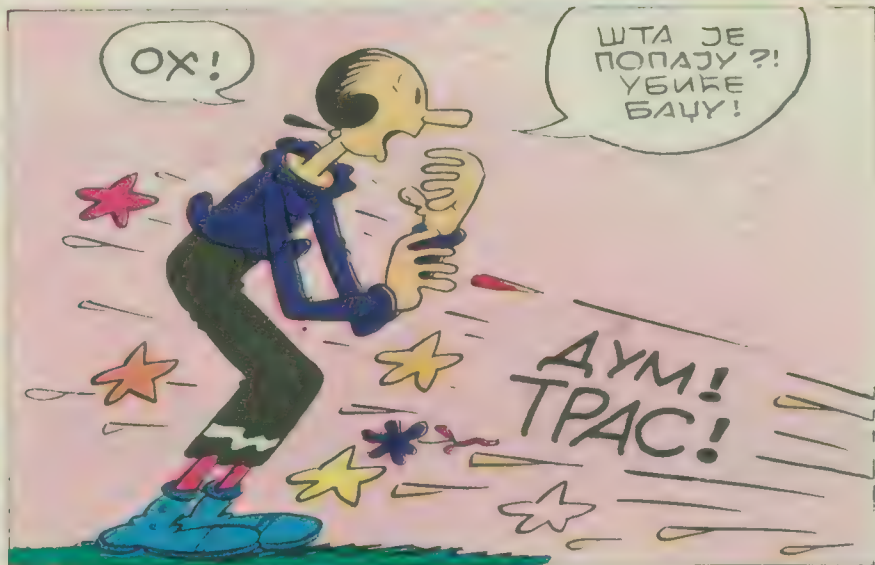
ЖЕЉА МИ ЈЕ
ДА ЈЕДНОМ
ПОВЕДИМ
ПОПАЈА!

ЗВЕЗДЕ
НИКАД
НЕ
ЛАЖУ!

Е-ХЕЈ,
ТИ МОРНАР-
ЧИНО!
ТЕБЕ
ТРАЖИМ...

ТАП!
ТАП!

ОХ!

ШТА ЈЕ
ПОПАЈУ?!
УБИКЕ
БАЏУ!

ДУМ!
ТРАС!

ШТА ТИ ЈЕ
УРАДИО?

ЗАЛЕТЕО СЕ К'О
БИК И ТРЕСНУО МЕ
ПО ГЛАВИ!
МОРАО
САМ...

ЕХ,
ЗВЕЗДЕ,
ЗВЕЗДЕ...

Тражимо пријатеље

Скупљам марке и салвете. Желим да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Вукановић Зорица, О. Ш. „Драган Маринковић“, 36203 Ад-
рани (код Кралева).

Имам 15 година и желим да се дописујем са младима широм Југославије. Волим забавну музику. Хоби ми је скупљање разгледница. Смајовић Сенада 1а, Средња економска школа, 11111 Добој.

Имам 17 година. Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Навијам за „Партизан“. Волим забавну музику и народну музику. Желео бих да они који ми пишу пошаљу у писму своју фотографију. Одговорићу свима. Ристевски Славољуб, Иво Лола Рибар 35/1, 16000 Лесковац.

Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из целе наше земље. Имам 14 година. Волим забавну музику. Од певача највише волим Здравка Чолића и Драгана Милановског. Ђурђица Паличко, Прерадовићева 144, 21131 Петроварадин.

Желео бих да се дописујем са друговима из земље и иностранства. Језици дописивања српско-хрватски и немачки. Скупљам марке, постере и плоче. Бокша Милан, ОШ „Јован Јовановић Змај“, 26000 Панчево.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима широм Југославије. Скупљам разгледнице. Волим забавну музику. Молила бих сваког ко ми пише да ми пошаље своју фотографију. Галешева Снежана, Партизанска 14, 23300 Кикинда.

Имам 14 година и желела бих да се дописујем са другарицама и друговима широм наше земље. Волим спорт и забавну музику. Грујић Вера, Партизанска бр. 23, 25240 Стапар.

Желела бих да се дописујем са младима широм наше земље. Имам 14 година. Скупљам салвете, марке и слике певача. Волим забавну музику. Навијам за „Првену звезду“. Марковић Рукица, Синђелићева 48, 14000 Ваљево.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима из целе Југославије. Имам 13 година. Навијам за „Партизан“. Хоби ми је скупљање слика и песама. Одговорићу на свако писмо које будем добила. Желела бих да ми се јаве они који су рођени 27. јула. Ђукић Гордана, Петра Драпшина 14, 21300 Беоцин.

Имам 13 година. Желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље и СССР-а. Навијам за „Првену звезду“.

зду“. Скупљам марке. Хромиш Милена, Пожешка ба, 11030 Београд.

Желио бих да се дописујем са девојчицама и дјечама из наше земље. Заједњујем марке, разгледнице и стари новац за значке. Имам 15 година. Јавор Жељко, Рујево До 1, 72000 Зеница.

Имам 16 година. Желела бих да се дописујем са младима из Француске на француском језику. Јованчевић Гордана, ОШ „Бора Лазин“, 11406 Влашка.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Волим поп музику. Навијам за „Партизан“. Скупљам слике певача и марке. Филиповић Миодраг, Трг партизана 24/3, 31000 Титово Ужице.

Имам 17 година. Желела бих да се дописујем са вршњацима. Волим музику и цвече. Стојановић Весна, Јакова Игњатовића 4, 26300 Вршац.

Имам 17 година. Желела бих да се дописујем са младима из наше земље. Волим бит музику. Одговорићу на свако писмо. Рајков Верница, Моравска 33, 18000 Ниш.

Желеле бисмо да се дописујемо са другарицама и друговима

из наше земље, који уче руски језик, скупљају значке и читају Забавник. Стојановић Емилија и Борђевић Марина, ОШ „21 мај“, одељење VII-4, 18000 Ниш.

Желим да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље. Имам 14 година. Скупљам салвете и разгледнице. Навијам за „Првену звезду“. Одговорићу на свако писмо. Божанић Јасмина, ОШ Херој Душан Вукасовић, 22330 Нова Пазова.

Желим да се дописујем са младима широм Југославије. Имам 16 година. Волим поп музику. Навијам за „Првену звезду“. Од спортова највише волим кошарку и фудбал. Скупљам постере поп певача. Станојевић Миодраг, Немањина бр. 5/7, 16000 Лесковац.

Желела бих да се дописујем са младима из наше земље и иностранства. Имам 15 година. Навијам за „Хајдук“ и „Југопластику“. Играм рукомет. Најдражи пјевачи су ми Мишо Ковач, Тереза Кесовија и Мики Јевремовић. Скупљам разгледнице и честитке. Драшковић Злата, ОШ Мате Бујас, Стипе Нинића 27, 39000 Шибеник.

Имам 13 година. Желим да се дописујем са другарицама и друговима из наше земље и иностранства. Скупљам марке и стари новац. Стојановски Драган, Бориса Кидрича 82, 91220 Тетово.

Будите детектив...

Инспектор ОКАЦ поставља вам данас ову криминалистичку заговетку. Добро погледајте сваки детаљ на цртежима и пажљиво прочитајте сваку изговорену реч.

УЗБУДЉИВА НОЋ

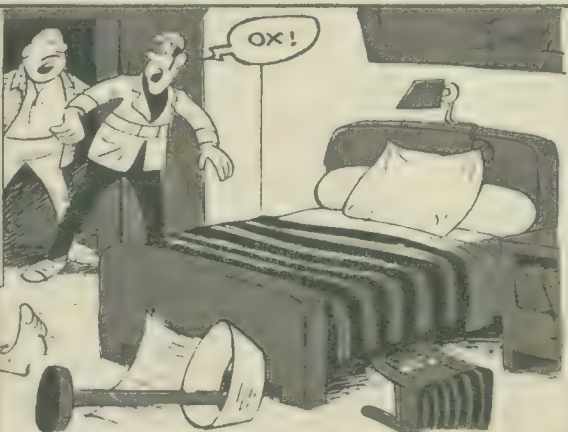
Усред ноћи инспектора ОКАЦ пробудило је снажно лупање на вратима. Скочио је из кревета и отворио врата.

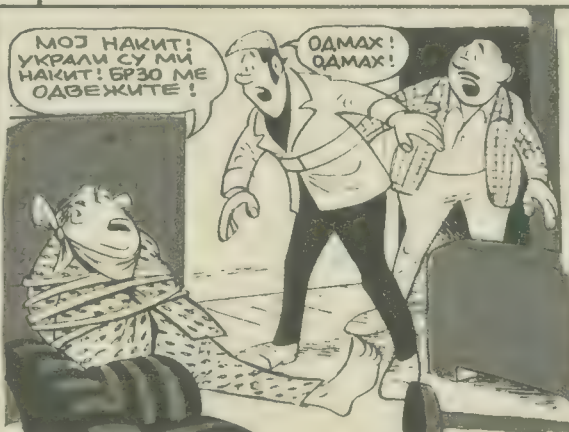
1 Један од суседа из оближње куће дошао је да затражи његову помоћ.

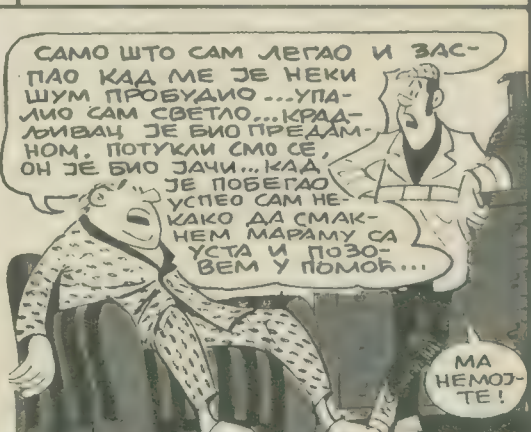
2 Инспектор ОКАЦ брзо се обукао и два човека потрчала су према оближњој кући.

3 Врата од стана нису била закључана. Унутра, у спаваћој соби, све је било испретурано док је власник увезан конопцем седео поред комоде.

4 ОКАЦ је брзо одвезао несрећног човека и он му испричао шта му се те ноћи догодило.

5 Инспектор ОКАЦ посумњао је у причу везаног суседа.

Шта је, драги читаоци, навело инспектора ОКАЦ да посумња у речи покраденог суседа? Ако сте пронашли решење, честитамо! А ако нисте погледајте решење на 31. страни.

ОБИЦИТЕ Маму

шешир

просеците
по цртицама

ташна

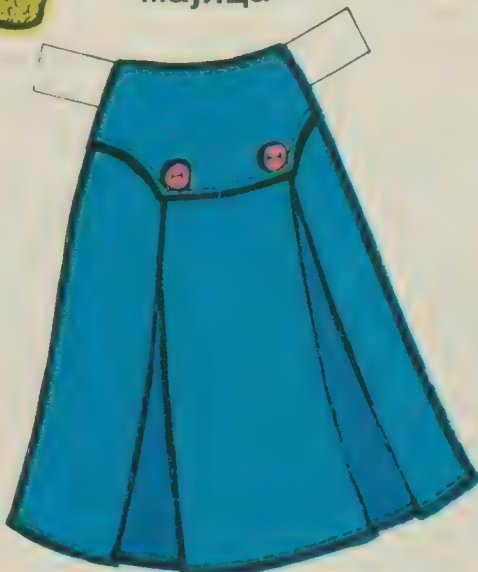
свилена
кућна
хаљина

мајица

јакна
за
свежије
дане

сукња

хаљина
за топлије поподне

МЕТАК ЗА УЈКА ФРЕНКА

Ово је за тебе, Френк! Када је зачуо глас иза себе, Френк Костело се нагло окренуо. Истог тренутка осетио је раздирући бол испод десног уха и топлу, лепљиву крв како му цури низ врат. Као кроз маглу, угледао је широко, равнодушно лице револвераши. Врзином изненађујућом за своју тежину, убица се окренуо и потрчао холлом. Снажно одгурнувши вратара Норвала Кеита, истрчао је на улицу.

Обливен крвљу, Френк се затетурао и немоћно клонуо на под. Метак калибра 7,65 мм прошао му је кроз врат и потиљак и зарио се у зид иза њега.

Костелов пријатељ, Фил Кенеди зачуо је пуцањ у тренутку када је седао у такси. Зачуђено се окренуо и у магновењу угледао дугачки, црни кадилак како замиче за угао. Нехотице је погледао на сат: било је тачно 23 часа.

ВЕЧЕРА »КОД ОРЛА«

Костело је био човек укорених навика. И тог јутра, 2. маја 1957. године, устао је у пет сати и пристаивши лонац за кафу, узео је да прелиста „Њујорк тајмс“. На првој страни пронашао је занимљиву вест: боксер Реј Робинсон Шугер освојио је претходне вечери титулу шампиона света у средњој категорији. То је Костелу донело четврт милиона долара на америчким клионицама.

Око осам часова повео је псе у редовну шетњу Централним парком. Веспрекорно одевен, одавао је ути сак успешног пословног човека. Случајни прелазник никада не би ни помислио да пред собом има једног о најмоћнијих шефова њујоршке мафије.

По повратку из шетње Костело се упутио у фри-

У шренушкy кад је изишло да ће револвераши Винсенџ Циганџе биџи кажњен, суђење је добило неочекивани обрџ. Тешко рањени Косџело уџорно је џвргнуо да оџшуженоџ никад није бугео.

зерницу хотела Валдорф Асторије, где је већ 20 година одлазио из дана у дан. Ко год је желео да види „ујка Френка“ знао је да га тамо може наћи после 10 часова.

Завален у удобну, меку фотељу са топлим пешкиром око лица, Френк је слушао извештаје које су му подносили његови људи. Један од посетилаца предао му је папир који ће му само неколико часова касније задати много мука. Био је то извештај о заради једне од његових коцкарница.

У 17 часова Костело је стигао у ресторан „Чендлер“ у 49. источној улици на састанак са двојицом истакнутих чланова мафије, Томијем Бендером и Винсентом Мауром. Костело није ни слутио да овај други има задатак да сазна његово кретање у току вечери. Зато ништа није посумњао када је неколико часова касније Мауро два пута те-

лефонирао у ресторан „Код орла“ распитујући се када Костело намерава да крене кући.

Костело је и сам неколико пута телефонирао из ресторана. Један од разговора водио је са адвокатом Џејком Косманом. Био је, наиме, осуђен због утаје пореза на пет година затвора али је одлежао само 11 месеци. Косман му је јавио да је жалба одбијена и да мора поново у затвор.

Када се вратио за сто, нико по његовом лицу није могао да примети да је управо примио поражавајућу вест.

ОДЛУКА МАФИЈЕ

Недељу дана пре атента на Френка Костела, други шеф мафије, Бито Беневезе састао се са Томијем Бендером и Винсентом Мауром. Тврдио је да има доказе да је Френк Костело полицијски достављач.

— Да не ради за њих, зар би га тако лако пустили из затвора? — упитао је окупљене.

Пресуда је била кратка: према закону мафије, Костело мора бити кажњен. Винсент Мауро, који се последњих недеља често виђао у друштву Костела, био је најпотпунија личност за организовање убистава.

Тони Бендер му је препоручио једног од својих најпоузданијих револвераши, Винсента Цигантеа. Предлог је усвојен па је Циганте целу седмицу стрљиво увежбавао гађање у покретну metu. Промашаја није сме-ло бити.

У 21.30 два црна ауто-

мобила појавила су се у улици у којој је становао Костело. Један се зауставио поред телефонске говорнице а други са Цигантеом и шофером нешто даље од улаза у зграду.

Пола часа касније Костело се у ресторану „Код орла“ опраштао од друштва. Његов пријатељ Фил Кенеди, који је стајевао неколико блокова даље од Костела, понудио се да га отпрати од куће. За разлику од других шефова мафије, Костело се никада није кретао у пратњи телохранитеља. Био је превише самопоуздан.

Када је изишао, са Кенедијем, новинар „Инквјера“ Џон Милер се сетио да је обећао Мауру да ће му јавити када Френк пође кући. Позвао је уговорени број ноћног клуба „Ел Ворако“ и одмах добио везу са Мауром. Сада је требало обавестити најмање убице и Мауро је окренуо један број...

Телефон је зазвонио у говорници поред које је био паркиран црни кадилак. Во-зач је већ чекао позив и фаворизирао знањ Цигантеу.

Било је тачно 23 часа и 57 минута када је такси стигао пред улаз. У истом тренутку из црног аутомобила који је у близини био паркиран искочио је крупан, млад човек и журно ушао у зграду. Вратар је покушао да га заустави, али га је дебелко снажно одгурнуо у страну. Замишљени Костело, који је ушао неколико тренутака касније, није приметио ништа необично. Упутивши се ка лифту, прошао је поред Цигантеа. Застао је тек када је зачуо глас:

— Ово је за тебе, Френк!

ЋУТАЊЕ ЈЕ ЗАКОН

Зачувши пуцањ, Фил Кенеди је излетео из таксија. У холу је нашао Костела како седи на поду, држећи на глави мраморцу већ натопљену крвљу.

— Шта се догодило, ујка Френк? — упитао је забрињено, помажући му да ус-

тане. — Одвешћу те у болницу — досао је.

Костело је био миран. Ослањајући се на Фила, ушао је у такси.

— У болницу „Рузвелт“! — довикнуо је Фил возачу а онда се окренуо Костелу и упитао:

— Имаш ли нешто што би желео да ти причувам? Нешто што полиција не треба да види?

Костело је размишљао не колико тренутака, а онда одречно одмахнуо главом. Заборавио је да Кенедију преда лист папира који је тог јутра добио у фризерници „Валдорф Асторије“.

— Позови моју жену и реци јој шта се догодило — замислио је.

Два минута касније такси се зауставио пред улазом у болницу. Пошто му је указана праа помоћ, полиција је почела да га саслушава. Желели су да сазнају ко је и зашто пуцао на њега. Али, Костело се држао неписаног закона мафије — није рекао ни речи.

— Нисам ништа видео! — тврдио је. — Био сам окренут леђима када је одјекнуо пуцањ. Не могу чак ни да претпоставим ко био то могао бити, јер ја немам непријатеља!

Човек који је стекао богатство и моћ захваљујући продаји дрога, шверцу алкохола, подвођењу и убиствима, тврдио је да нема нема непријатеља! Полиција је била бесна али немоћна.

Међутим, детективи су претресли његово одело и између осталог пронашли парче папира на коме је било написано: Велики казино, 27/4/57 651.284 долара. Бројке су се несумњиво односиле на зараду остварену у некој од коцкарница, али којој?

Тешко рањеног Костела полиција је обасула питањима.

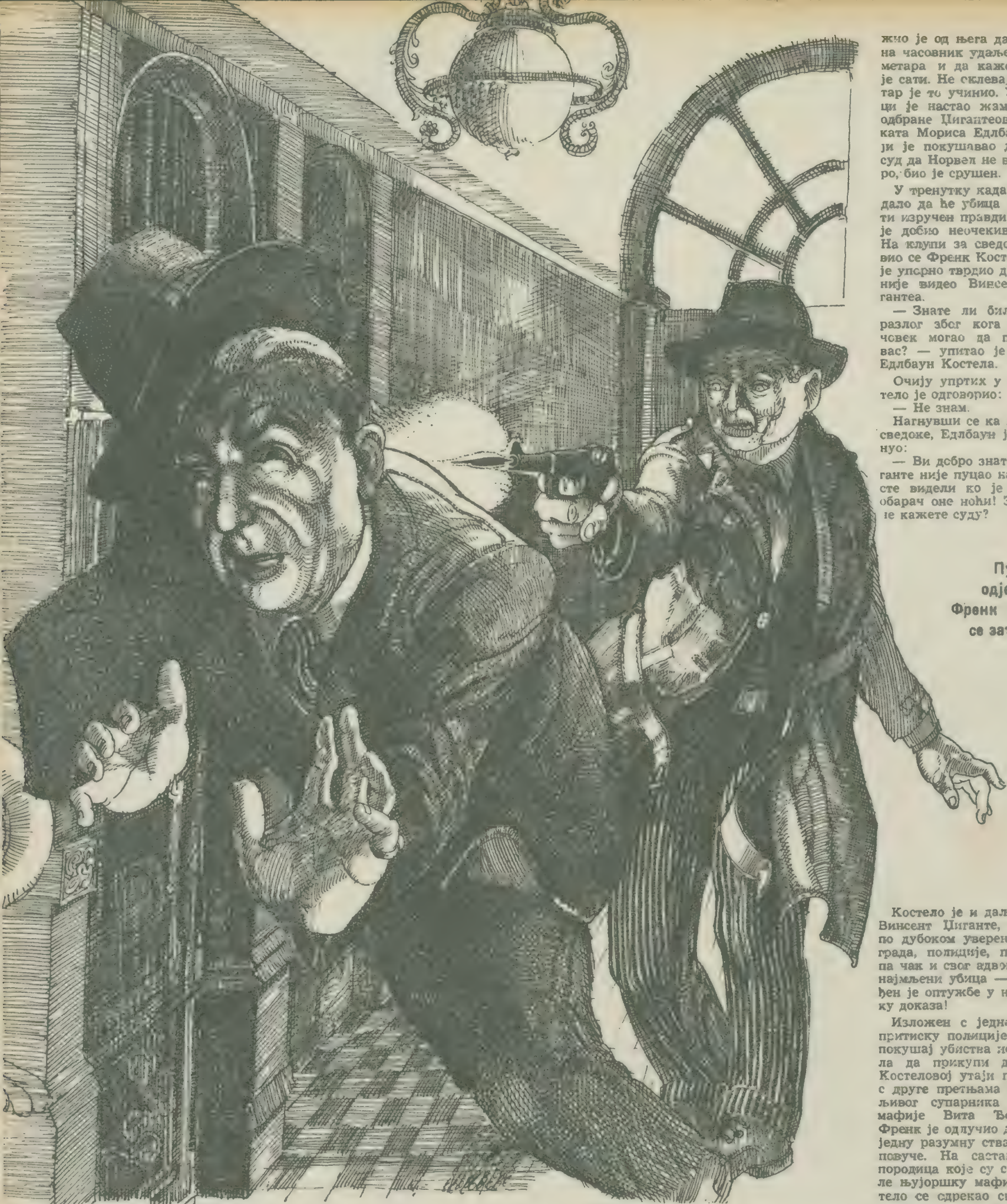
— Хајде, Френк, признај где се налази коцкарница. Једном ћемо ипак све сазнати!

— Не желм да одговарам пре него што дође мој адвокат — простењао је Костело.

Као да га није чуо, детектив је наставио:

Полиција спроводи Френка Костела пошто му је указана прва помоћ.

жмо је од њега да погледа на часовник удаљен око 18 метара и да каже колико је сати. Не склепајући, вратар је то учинио. У судници је настао жамор. Стуб одбране Џигантеовог адвоката Мориса Едлбауна, који је покушавао да увери суд да Норвел не види добро, био је срушен.

У тренутку када је изгледало да ће убица ипак бити изручен правди, претрес је добио неочекиван збрт. На клупи за сведоке појавио се Френк Костело, који је упорно тврдио да никада није видео Винсента Џигантеа.

— Знате ли било какав разлог због кога би овај човек могао да пуца на вас? — упитао је адвокат Едлбаун Костела.

Очију упртих у под, Костело је одговорио:

— Не знам.

Нагнувши се ка клупи за сведоке, Едлбаун је узвикнуо:

— Ви добро знате да Џиганте није пуцао на вас јер сте видели ко је повукао обарач оне ноћи! Зашто то не кажете суду?

Пуцањ је одјекнуо и Френк Костело се затетурео.

Костело је и даље ћутао. Винсент Џиганте, који је по дубоком уверењу целог града, полиције, подземља па чак и свог адвоката био најмљени убица — ослобођен је оптужбе у недостатку доказа!

Изложен с једне стране притиску полиције, која је покушај убиства искористила да прикупи доказе а Костеловој утаји пореза, а с друге претњама непомирљивог супарника у врху мафије Вита Ђеновезеа, Френк је одлучио да учини једну разумну ствар: да се повуче. На састанку пет породица које су сачињавале њујоршку мафију, Костело се одрекао свих својих послова у корист Вита Ђеновезеа. На такву одлуку без сумње је утицало и убиство његовог пријатеља Алберта Анастасија, такође једног од шефова мафије извршеног по Витсовм наређењу.

Френку Костелу као да метак није био наклоњен. Умро је у болничком кревету од инфаркта 18. фебруара 1973. године у дубкој старости.

— да ли се коцкарница налази у Лас Вегасу?

— Не желим да одговорим.

— Да ли си ти власник коцкарнице, Френк?

УБИЦА ЈЕ НЕВИН!

— Откад је дозвољено претурати по туђим цеду-

лама без налога за претрес? — разбеснео се Костело. Али, то му ништа није вредело. Полиција је, истина много касније, утврдила на коју се коцкарницу односи цедула.

На судском претресу поводом покушаја убиства Френка Костела главни сведок био је вратар зграде Норвал Кеит. На основу његовог исказа полиција је

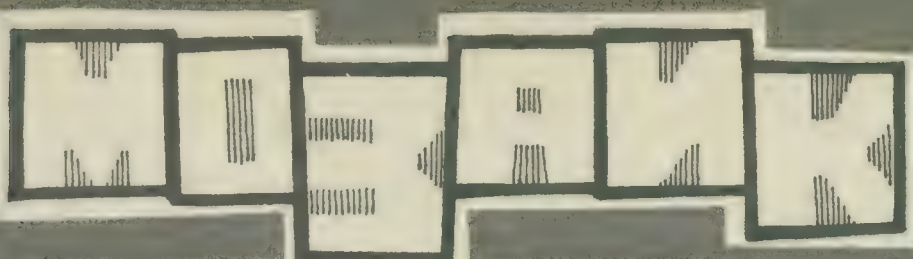
дошла до закључка да је убица вероватно бивши боксер Винсент Џиганте, познат у подземљу као један од Веидерозих револвераши.

За њим је одмах расписао потерница, али Џиганте као да је у земљу пропао. Знајући да га полиција тражи на све стране, подвргао се строгој дијети пре но што се пријави. Био је си-

гуран да ће, ако се пред судом појави мршав, бити одбачено сведочење Норвала Кеита, који је тврдио да је убица крупан, дебео човек.

Кад се пријавио полицији, још једна околност ишла му је на руку. Норвал Кеит је признао да не види на једно око. Међутим, судија Милер је веровао Норвеловој изјави да је убицу добро видео. Затра-

ПРОТИВ БРБЉИВАЦА

Да би се скратили предугачки телефонски разговори, градске власти у Њујорку наредиле су да се унутрашњост свих јавних говорница обоји јаркоцрвено. По мишљењу психолога та боја непријатно утиче на нерве тако да чак и највећи брбљивци окраћују разговор само да би што пре напустили говорницу.

ЕГЗОТИЧНИ ЗЕЦ

У замбијском граду Мукулаикви међу становништвом су прикупљени доброволни прилози да би могао да се оснује зоолошки врт. Према замисли иницијатора, Чарлса Барафе, градског инспектора за народно образовање, зоолошки врт у прво време не би био велики и у њему би било места само за egzотичне животиње. Проверавајући знање ученика из зоологије, инспектор је утврдио да малишани из Мукулаикве познају само обичне животиње: крокодиле, слонове, лавове, хијене. Међутим, о egzотичним животињама као што су, на пример, европски пси овчари или бели

зечеви, ниједно дете није ништа знало.

НАЈВАЖНИЈЕ ЈЕ ИСКУСТВО

Ко ће први да преповије бибу? Под том „паролом“ једно добротворно друштво из америчког града Влекиага организовало је велик конкурс. У финале су ушла два кандидата: осамнаестогодишњи пакер једне робне куће и једна домаћица, мајка шесторо деце. На јавној финалној приредби прво место припало је — младићу!

Изгледа да једино деца знају на коју адресу треба писати Деда Мразу! Од 150 хиљада писама, колико отприлике приме енглеске поште пред Нову годину, већина носи једну од ове три адресе: Северни пол, Дечја Земља, или Земља Јелена. А шта деца моле од Деда Мраза, зависи да ли су задовољна малим или им никад није доста поклона.

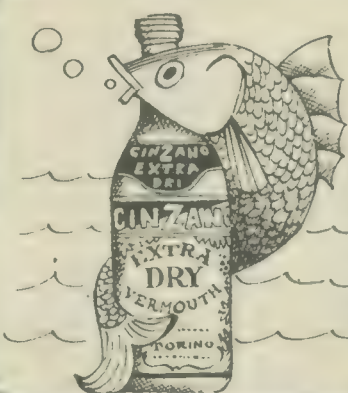
„Прошле године, драги Деда Мразе, догодила се грешка — написао је један дечак из Дорсета. — Уместо бицикла, послао си ми сестрицу. Наравно, задржали смо је кад

си је већ послао, али сад те молим да опет не потресиш. Донеси ми бицикл!“

Једно од „незасите“ деце, написало је:

„Деда Мразе“ (оно „драги“ чинило му се сувишно), пошаљи ми све по реду што имаш. Ако све то не може да стане у моју чарапу, стави поред чарапе. Моја адреса је као и прошле године: Пени Томлинсон, стан број 40. Само немој да моју собу замениш случајно с бакином јер ће иначе све поклоне покидати њен мачак“.

БЕЗ ШТАПА И УДИЦЕ

У Италији, као уосталом у целом свету, води се борба за очување човекове средине. Тој борби једино се не прикључују, мада је на речима одобравају, становници града Страдела који лежи на једној притоци реке Поа. Јер, од загађене притоке имају користи. У тој речици риба се може хватати голим рукама. Тамошњим

печарошима удице уопште нису потребне: довољно је да загазе у реку и рукама покупе рибе које тромо пливају по самој површини.

Не, риба није отрована. Она је само — пијана. Наиме, у ту речицу сливају се отпадне воде фабрике која производи чувени у свету вермут „чинцано“.

РОДИЛО СЕ СЕЛО!

Када неколико младих породица из племена Нага, у индијској држави Асаму, одлучи да је дошло време да се осамостале и одвоје од родитеља, тада потражи у дунгли место где ће подићи своје село.

Међутим, пре но што се преселе, мушкарци морају да пронађу и оборе у шуми дрво високо као четири човека. Из великог стабла тада ваде средину све док се оно не претвори у „цев“ с дебелим зидовима — будући бубањ. Издубити једно тако велико стабло тежак је посао који, понекад, траје и неколико седмица и захтева слугу у раду. Млади људи тако имају могућност да провере могу ли живети заједно.

Када је стабло издубљено, на

оба његова краја затегне се бивоља кожа и — бубањ је готов. Први удар по њему, чији се звук надалеко чује, објављује да је рођено ново село.

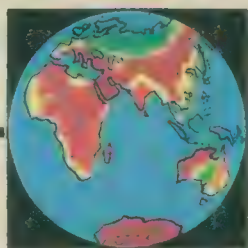

КОРИСТ ОД ШТЕТЕ

Адресу Аријесу из Стокхолма за последње две године једанаест пута су украли аутомобил марке „волво“. Разуме се да се Аријес увек обрадовао када би полиција нашла његов украдени аутомобил. И то из више разлога. Прво, сваки од једанаест крадљиваца оправио би понешто на колима, а затим сваки од њих је у њима заборавио нешто своје: било је ту клизаљки с ципелама и конзерви пива, па све до стереограмофона. Све те „поклоне“ полиција је препустила Аријесу као накнаду за амортизацију његових кола.

Још више среће с крадљивцима кола имао је Хосе Урандо из Буенос Аиреса. Кола која су му украли полиција је нашла тек после 21 годину када је стари аутомобил већ представљао антиквитет и цена му достигла астрономску своту.

7

КАЛДРМА НА УЛИЦАМА — У етрурским градовима улице су се секле под правим углом и имале су уздигнут део за пешаке. На њиховим грађевинама истицали су се сводови и лукови за које нису знали ни Египћани ни Грци. Темелји су били од камена, а зидови од дрвета, печене земље и коже. Прве куће су имале само једну велику собу, подељену преградама од дебелог платна. Касније су подизане са великом главном собом из које се улазило у бочне одаје. Намештај су пресвлачили лепим тканинама

8

ГВОЖЂЕ СА ЕЛБЕ — Етрурци су од староседелаца научили да обрађују гвожђе које су доносили са Елбе. Њихово бронзано оружје: трозупци, канделабри и посуђе од керамике били су чувени у Средо-

10

ПРАТИЛИ СУ МОДУ — Етрурци су први у историји увели презиме. Породична имена нису имали само робови, странци и глумци. Жене и мушкарци су учествовали у јавном животу са подједнаким правима. Одећа и накит Етураца у почетку су били оригинални а затим су се мењали под утицајем Грчке и моде других народа са којима су долазили у додир. Одећа се састојала од набраних огртача, богато украшених везом и других једноставних туника. Носили су сандале са подигнутим врхом.

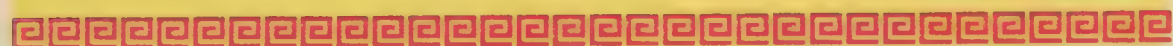

11

НАЈЕЗДА ГАЛА — Када је у градовима — републикама сву власт приграбио средњи грађански ста-
леж, све чешиће је долазило до сукоба међу њима. Ту неслогу су у IV веку пре нове ере искористила

Прво презиме у историји

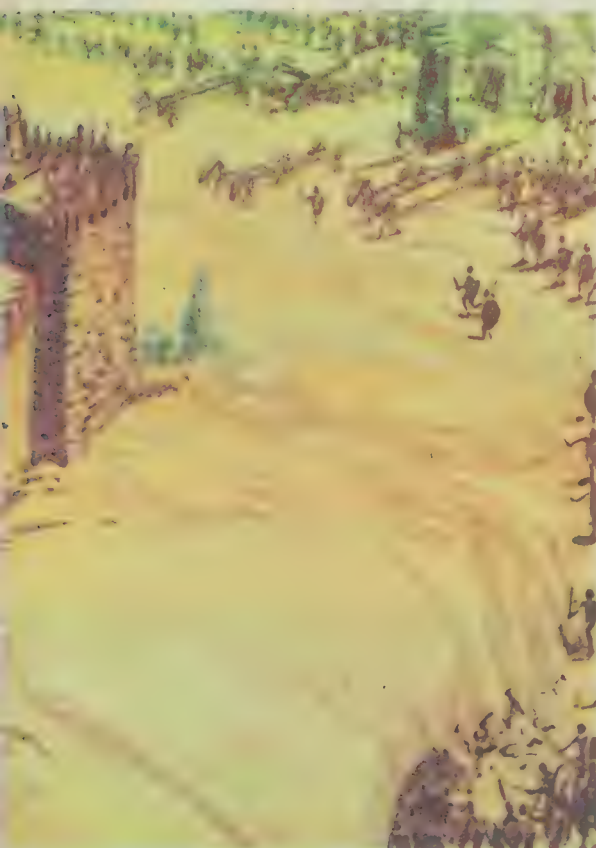

земљу. Трговина се развила захваљујући улазу житарицама са плодних долина Етрурије и богатим налазиштима минерала. На брежуљцима Металифере капали су бакар, олово, сребро и чинк, а са Апуанских Алпа доносили купоцени мермер.

9

ТАЈАНСТВЕНО ПИСМО — Верује се да се етрурско писмо, које је имало 26 знакова развило из грчког. Најстарији познати запис потиче из 650. године пре н.е. Али, упркос чињеници да постоји велики број етрурских натписа, научници још нису успели да га дешифрирају. Етрурци су били вешти сликари о чему сведоче многобројне фреске на зидовима гробница. Чест мотив били су играчи и свирачи. Етрурци су волели музику а најомиленији инструменти били су китра и нека врста двојница.

галска племена и потиснула Етрурце јужно од реке По. Разједињени Етрурци почели су да грпе поразе и на копну и на мору. У чувеној бици код Кума 474. године пре н.е. грчка флота предвођена Гионом из Сиракузе, победила је удружене Етрурце и Картагињане.

12

ПОСЛЕ ДВА ВЕКА СЈАЈА — Слике пронађене на зидовима гробница потврђују да је етрурска моћ почела да опада после само два века великог сјаја. Узрок треба тражити у разједињеним градовима — републикама. Осим Гала ту околност су искористили и Римљани. Они су 396. године пре н.е. по други пут освојили град Вејо и тиме утрли пут даљим освајањима етрурских градова. Пад Веја, уједно је означио и коначан пад етрурске цивилизације.

КРАЈ

ДАО БИХ СВА
СВЕТСКА МОРА
ЗА ШУМ И ТИШИНУ
НАШИХ ГОРА...

УЗ ПЕСМУ НЕДЕЉЕ

Једно од најпријатнијих музичких изненађења на овогодишњем омладинском фестивалу у Суботици представљао је београдски акустичарски квинтет „Заједно“. Њихова прва сингл плоча постиже успех изнад сваког очекивања. Занимљиво је да су млади сту-

денти на „а“ страну плоче ставили композицију „Горо моја“ рађену према познатој песми Алексе Шантића. Посебну вредност композицији дају леп аранжман и вишегласно певање. У групи су: Ивана Качунковић, свира у гитару и пева, Вора Ђорђевић, композитор, гитариста и певач, Ђорђе Петровић, клавириста, гитариста, аранжер и певач и сестре Вукица и Гордана Стефановић, пратећи гласови.

СЛОБОДНО ПИТАЈТЕ

Радо слушам енглеску групу „Хамбл Пај“. Волео бих да сазнам нешто о њиховом гитаристи Стиву Мариоту као и називе свих ЛП и сингл-плоча ове групе.

Љ. Шантић
Медвеђа
37000 Крушевац

Стив Мариот (STEVE MARRIOTT) рођен је у Лондону 30. јануара 1945.

године. После основне школе завршио је средњу глумачку. Прву улогу имао је као дванаестогодишњак али се убрзо окреће музици. Већ у четрнаестој години постаје гитариста групе MISSISSIPPI FIVE. Пут га води кроз „CORONATION KIDS“, „FRANTICS AND MOONLIGHTS“ и „STEVE MARRIOTT AND THE MOMENTS“ да би 1965 године заједно са Рони Лејном створио „SMALL FACES“. Група је постигла изузетну популарност, али се 1968. године после серије великих хитова и неколико албума распада. Стив истог лета са Питером Фремптоном оснива квинтет HUMBLE PIE. Иначе, Мариот свира гитару, клавиј оргуље, укеле, флауту, ситар. Познат је по карактеристичном гласу. Дobar је композитор.

АЛБУМИ ГРУПЕ ХАМБЛ ПАЈ: AS SAFE AS YESTERDAY WAS (IMMEDIATE 1968), TOWN AND COUNTRY (IMMEDIATE 1969), HUMBLE PIE (A&M 1970), ROCK ON (A&M 1971), PERFORMANCE (A&M 1971), SMOKIN' (A&M 1972), EAT IT (A&M 1973) и THUNDERBOX (A&M 1974).

Сингл плоче: NATURAL BORN BOOGIE (IMMEDIATE 1968), I DON'T NEED NO DOCTOR (A&M 1971), HOT'N' NASTY 1 30 DAYS IN THE HOLE (A&M 1972) и BLACK SOFFEE (A&M 1973).

ЗА СВЕ КОЈИ ПИШУ
ПОЕЗИЈУ И КОМПОНУЈУ

ЈУБИЛАРНИ ФЕСТИВАЛ
ОМЛАДИНА 75

КОНКУРС I

Организациони одбор јубиларног XV фестивала ОМЛАДИНА 75, који ће се одржати у мају следеће године у Суботици, позива све младе до 25 година старости да учествују на

XV ТАКМИЧЕЊУ МЛАДИХ
КОМПОЗИТОРА ЗАБАВНЕ
МУЗИКЕ ОМЛАДИНА 75

У обзир долазе неизвођене и необјављене композиције погодне за певање. Тематика, како у тексту тако и у музици треба да буде савремена. Пожељно је да музика и текст буду квалитетни и да изражавају живот наше омладине. Поред забавних мелодија на конкурс се примају и ангажоване песме, шансоне и баладе. Организатори фестивала доделиће за најбоље текстове и музику пригодне награде.

Слањем композиција на конкурс аутори уступају организаторима искључиво право објављивања, снимања и штампања на грамофонским плочама.

Рок подношења композиције је 15. децембар 1974. године. Радове треба слати на адресу: ДОМ КУЛТУРЕ — KULTUROTHON — СУВОТИЦА, Трг слободе 1, са назнаком за фестивал ОМЛАДИНА 75.

Композиције морају бити достављене у уредној и коректној изради. Свака пошиљка треба да садржи:

КОНКУРС II

МЛАДИХ СТВАРАЛАЦА
ПОЕЗИЈЕ

И на овом конкурс право учешћа имају млади ствараоци до 25 година старости. У обзир долазе само необјављени радови. Песме које жири одабере биће изведене на посебној приредби, у оквиру југословенске смотре младих стваралаца ОМЛАДИНА 75. Радови морају бити достављени у четири примерка (откуцана на писаћој машини) до 15. јануара 1975. године на адресу ДОМ КУЛТУРЕ — KULTUROTHON — СУВОТИЦА, Трг слободе 1, са назнаком: за фестивал ОМЛАДИНА 75 (млади ствараоци поезије). Радови могу бити писани на језицима народа и народности Југославије. Организатор задржава право да неке од одабраних песама које су погодне за компоновање извођи, да их уступи композиторима који припремају дела за вече слободне музичке форме, а чије би прво извођење било у Суботици, у оквиру музичко-поетског рецитала МИ МЛАДИ.

ТИНА

ДОЛАЗИ

Чувени брачни пар Тарнер: популарна Тина и познати музичар и композитор Ајк предводе инструментални састав и вокалну групу „Ајкете“. Ова група одржаће концерте почетком новембра у Београду, Љубљани и Загребу.

Волео бих да знам ко су били чланови групе „Криденс Кливотер Ривајл“ и да наведете називе свих њихових албума.

Саво Цацановски
БП 2469/2Б
79400 Чапљина

„Криденс Кливотер Ривајл“ (CREEDENCE CLEARWATER REVIVAL) један је од најуспешнијих састава који се досад појавио у свету популарне музике. Група је постојала од 1968. до 1972. године. Док су били на врхунцу (68—72) освојили су 11 злат-

них и 8 платинастих плоча. На турнејама по свету редовно су постизали изванредне успехе. Групу су чинили: Џон Фогерти (JOHN FOGERTY) гитара и певач; Дог Клифорд (DOUG COSMO CLIFFORD), бубњеви; Том Фогерти (TOM FOGERTY) гитара и певач и Стју Кук (STU COOK) бас гитара.

АЛБУМИ: CCR (Fantasy 1968); BAYOU COUNTRY (Fantasy 1969); GREEN RIVER (Fantasy 1969); WILLY & THE POORBOYS (Fantasy 1970); COSMO'S FACTORY (Fantasy 1970); PENDULUM (Fantasy 1971); CREEDENCE GOLD (Fantasy 1972) и MORE CREEDENCE GOLD (Fantasy 1973).

ПОЛУТНИК
ЗАБАВНИК

НЕНАД
СТЕКИЋ

Снимио: Р. Кнежевић

Фантастична прича

ДУШИЦА ЛУХОЛА

ЛУХОЛА

И в Матин, млади сарадник недељног илустрованог часописа „ХОД“, предложио је Елени да медени месец проведу у чувеном светском летовалишту, у Ровињу. Рачунао је с тим да ће сад, ван сезоне, проћи много јефтиније него у сезони. Одлучио се за приватни смештај, што је такође значило знатну уштеду.

Елен се одушевила предлогом. Уосталом, у то није требало ни сумњати: да не мисле слично, да немају сличне склоности — не би данас ни полазили на свој свадбени пут.

Ровињ је за Ива имао изузетну привлачност, другачију од оне коју су осећали остали туристи: тамо је провео своје најраније детињство, и сачувао је најлепше успомене на то место.

Као смарагд

Сместили су се код шјоре Марије, жене племените душе и вредних руку. Дочекала их је с цвећем у соби и топлем кафом, с мирисном белом постељом и брижним погледом:

— Хоћете ли бити задовољни?

Задовољни?! То је мало. Били су пресрећни.

Мада је сезона званично прошла, море је било још топло јер је сунце изгубило календар па је жарило и терало позне туристе у воду. Купали су се до миле воље, а увече су шетали уз обалу, залубљено машући звездама...

— Погледај! — одједном застаде Ив. — Тамо, на зиду, сасвим горе, Елен! Погледај онај мали зелени сјај...

— Што је лепо! Шта је то, Ив? Светлуца као неки драги камен утиснут у зид... као смарагд... што је лепо! — одушевљавала се Елен.

— Лухола! Лухола! Црв који светли. То смо као деца ловили...

— Црррр?! Знам да свици ноћу светле.

— Не, није свитац, већ црв... Само, мало ми је чудно то место, обично су лухоле у трави... или сам већ заборавио. Ипак, то је место превисоко за таквог црва... И још на тако равној, окомитој каменој плочи... Не могу да га дохватим, зид је бар два пута виши од мене — говорио је Ив.

Стајали су загрљени пред тим малим зеленим блиставим чудом, под високим каменим зидом, којим је подизан терен огромног хотелског комплекса „Леоне“, како се земља не би одроњавала на шеталиште дуж морске обале.

Угасио си је!

— Твоја лухола се, гледај, пали и гаси као да нам намигује. Ха, ха, ха! — смејала се Елен.

— Лухола се никад не пали и не гаси тако... Она има увек исти зеленкастофосф... фосфорни сјај...

Ив се и сам зачудио тој појави. Лухола се заиста палила и гасила

НА ВИСОКОМ КАМЕНОМ ЗИДУ

НЕШТО ЈЕ, КАО ЖИВО, СВЕТЛУЦАЛО: БИЛО ЈЕ ЧАС ПЛАВО, ЧАС ЦРВЕНО ПА ОНДА ЗЕЛЕНО...

Стајали су збуњени пред малим блиставим чудом...

као кад бродови ноћу сигнализирају светиљкама.

— Заиста! Као да сигнализира — рече изненађени Ив и поново покуша, безуспешно, да дохвати лухолу руком. Најзад махну према њој.

— Угасио си је! — ожалости се Елен.

— Нисам је могао угасити. Можда је пала...

— Не, није — обрадовала се Елен. — Ено је опет светли. Али, погледај, Ив, сад светли другачијом светлошћу, блиста плавим сјајем, то више није само зрнце светлости...

— Ово још никад нисам видео! — рече Ив. — Морам ухватити тог црва... ако је то уопште црв — додаде узнемирено кад је видео да се лухола сад оглашава црвеном, па опет плавом светлошћу, испрекидано, баш као да нешто сигнализира.

— Чуј, Иве, остави ту твоју лухолу. Хајдемо одавде! — Елен је наједном осетила неку, нелагодност.

— Не, хоћу да је скинем и да ти

је покажем. Истина, разочараћеш се кад угледаш лухолу, јер овај чаробни сјај долази од једног трапавог, смеђег црва...

Све гуине боје

— Сад личи на сјај драгуља и више волим да такав утисак поне сем о лухоли — рече Елен.

— Али, и мене занима, збуњен сам... — одврати јој Ив поново покушавајући да се некакo успентра на тај зид и да је дохвати. — Не сећам се да је икад иједна лухола тако светлела. Погледај, ова мења и боју светлости: плаво, па црвено, па зелено... па испрекидано светли... Шта ли је то? Морам то ухватити!

— Ив, немој, не желим тог црва. Молим те, хајдемо.

— Елен, ово морам дохватити, ово није лухола...

Елен је осећала све јачу жељу да побегне с тог места. Али, Ив је био упоран.

— Погледај, то је прави спектар дугиних боја које усред ноћи блистају саме од себе... Ништа на тог црва не баца светлост. Та светлост, те боје, извиру из лухоле, али како може бити плава, црвена... или сам ја заиста заборавио?!

— Можда је то само комадић седефне шкољке залутао на тај зид. Заједно с песком...

— Али, ништа не осветљава тај твој комадић шкољке...

— Осим звезда, чију светлост од бија. Али пусти то, хајдемо — на ваљивала је.

— А како то да се тај твој комадић седефне шкољке креће? Погледај, померила се!

Светлост се кретала. Полако. И опет је била ујединачено зеленкаста, као светлост било које лухоле на свету.

— Хајде, Ив, остави је — дози вала је Елен, настављајући шетњу.

Ив је сустиже. Али, било је очигледно да је у мислима остао испод зида.

— Ох, нећеш ваљда рећи, Иве,

да те онај црв интересује више него ја? — љутну се Елен.

Ив се насмеја.

— А ти? Нећеш ваљда рећи, Елен, да си љубоморна на тог црва?

— Не, Ив. Али, осетила сам неку нелагодност. Изгледао си некако занет, као да си исувише озбиљно све то схватио. Једног тренутка си ме уплашио...

— И сам сам се уплашио, драга. Чак ми се једног тренутка учинило да сам осетио неку везу између те лућоле и...

— И?

— И оне звезде, ено оне тамо! Погледај, блиста тачно наспрем нас.

— Та твоја машта... — насмејала се Елен. — Иве, мало сам уморна, хајдемо на траг.

— Хајде — сложи се Ив, а уз пут ћемо још једном погледати лућолу, ако није нигде пала.

Кад су стигли до оног места, угледали су је како опет светли уједначеном зеленом светлости.

— Ево, Иве, твоја лућола још светли, није пала.

— Није! — обрадовао се Ив.

— Видиш да је боље што је ниси дирао. Ко зна какво би јој зло могао учинити и не желећи то. У мраку би је сигурно згњечио... јадницу.

Ив се насмејао.

— А можда би она мени наудила? Можда је то неки непријатељ с неке тајанствене планете који тражи једног Ива? Тако нешто ниси помислила — шалио се Ив грлећи Елен. — Ево, видиш каква си ти, тек си ми неколико дана жена, а већ више бринеш о једном црву него о мени.

Елен је прихватила игру смејући се.

— Како би оволиком медведи могао наудити тај црвић.

— Па, могао би ме опећи, рецимо.

— Зар лућола пече?

— Не, иначе не, али можда је ова твоја нека чаробна лућола...

— То је твоја лућола — рече Елена смејући се. — Где би она тебе...

— А, не, то је лућола са оне тамо звезде. Дошла је на Земљу да утврди да ли јој је њено огледалце рекло истину...

— Какву истину? — смејала се Елен.

— Па, ето, њено огледалце јој је рекло да сјај који допире са Земље чак до оне тамо планете и који тамо помрачује сјај свих чаробних лућола, долази од једне Елен...

— Ха, ха, ха — смејала се Елен.

— Одавно сам порасла али нисам престала да волим бајке. А ти умеш да смислиш тако дивне бајке да се увек изнова заљубим у тебе — рече Елен приљубљујући се уз Ива.

— Елен, зашто си се стресла? Зар ти је хладно?

— Била сам, можда, данас пре-дугу у води...

— Онда је боље да пожуримо кући.

— А није враг да писаћа машина куца сама... Јербо сан ја сад пошла да вас питам шта бисте стили ујутру за маренду и кад сан чула да шјор Иве пише, ма нисан стила сметати, а види он и није дома!

Елен и Ив се погледаше.

— Можда нас је неко посетио?

— Ма нико није долазија да бих чула... — рече шјора Марија чијим се лицем разли страх.

Ив пође до собе и нагло отвори врата. У соби није било никога.

— Овде никог нема, шјора Марија, вама се то само причинило. А за доручак... мени мало истарске пршуте, а Елени оног овчјег домаћег сира. И мирно спавајте, збиља вам се само причинило — понови Ив пропуштајући Елен у собу.

— Не, Ив — рече Елен кад он затвори врата. — Није јој се причинило. Погледај тамо — и она показа према писаћој машини од које се млади новинар није одвајао ни на брачном путовању. У машини је стајала хартија са откуцаним текстом:

— Нисам црв, него цин! У праву сте: долазим с планете коју сте вечерас препознали. У праву сте: били су то сигнали којима сам јављао свој повратак. Али, вас то не занима. Да, боље је што ме Ив није дирао. Зло би било, и без моје жеље, велико. Јер, моја материја је сабијена до величине црва, али тежина је опромна. Ив је не би издржао, као ни моју ниску температуру. У праву сте: на Земљи је требало да утврдим једну истину, али не ону о Еленином сјају. Али, то остаје за вас тајна коју не можете открити јер познајете само три димензије. Непријатељ нисам. Наша цивилизација је далеко испред ваше. Права цивилизација није освајачка. Ви то још не разумете.

Ив је у ђрабу!

Стајали су крај машине запрепашћени читајући одговоре на питања која су постављали пред оном лућолом.

— Ко је то могао написати?

— Ко је могао стићи пре нас овде... ако је тај неко случајно чуо шта смо причали испред зида? Како је могао ући да га нико не види?

Одједном машина шкљоцну. Ваљак се врати, онако сам од себе и, као да није обична писаћа машина, већ телепринтер, откуца потпис под оно писмо: **Ваша Лућола.**

Прва се прибрала Елен:

— Ив, брзо, узимај телефон, јави све ово редакцији ХОД...

Ив, међутим, уморно седе на најближу столицу.

— Не, Елен. Нико ми то неће поверовати. Немам доказе.

— Ив, а писмо... писмо је доказ!

— Не ово, Елен, откуцано писаћом машином, па још мојом машином. Упутиће ме на редакцију „Политикиног забавника“ и рећи да ХОД не објављује фантастичне приче, као колико биле лепе и необичне...

— Али, ја ћу посведочити. Ив, били смо заједно — није одустала Елен.

— Не вреди, Елен. Мој уредник ће ти рећи како је и сам искусио љубав и да одлично зна како заљубљени виде свет.

Машина се поново покренула и Елен и Ив прочиташе: „Пост скриптум: Ив је у праву. Треба поднети доказе о нашем сусрету. Њих може поднети једино онај ко упозна све димензије“.

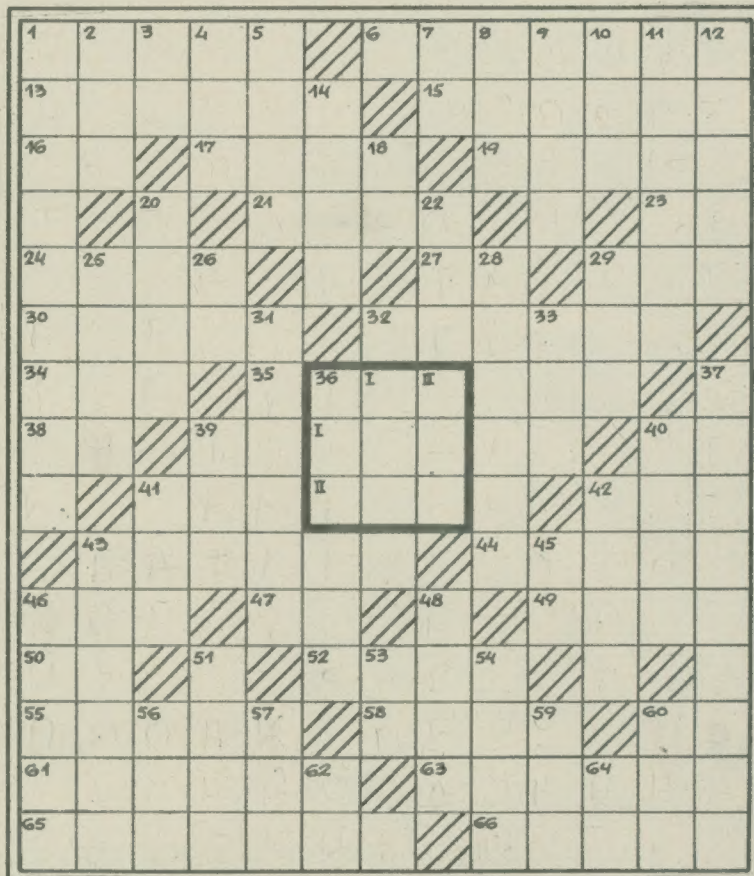
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) учење, знаност, 6) школски уџбеник, 13) планински венац у Европи, 15) војнички извештај, 16) Социјалистички савез, 17) градско зеленило, 19) наш композитор (Нардели), 21) уже са омчом, 23) два сугласника, 24) главни град Гане, 27) иницијали презимена и имена нашег приповедача („Глава шећера“), 29) скраћеница италијанске ТВ, 30) извор, 32) наш књижевник (Стеван), 34) без моћи говора, 35) главни град Венецуеле, 38) ништа (пров.), 39) државно уређење, режим, 40) негација, 41) муслиманско мушко име, 42) тениски израз, 43) корпа од прућа, 44) супротстављање, 46) наше највеће острво, 47) ауто-ознака за Карловац, 49) превремено, 50) предлог, 52) није мек, 55) израштај на телу неких животиња, служи као орган пипања, 58) држава у Јужној Америци, 60) река у Сибиру, притока Тобола, 61) јужно воће, 63) геометријска величина, 65) особа која је рањена, 66) барски гас.

УСПРАВНО:

1) просветни радник, 2) уметност (лат.), 3) екстремитет, 4) женски оргач без рукава, 5) летопис, 7) хемијски знак за иридијум, 8) Мариборска фабрика аутомобила, 9) припадник једног индијског племена, 10) скраћеница за: народноослободилачки рат, 11) виновник, 12) корална острва, 14) држава у Азији, 18) коњска снага, 20) предворје, 22) плот, 25) грађевински материјал, 26) хемијски знак за алуминијум, 28) меко, 29) наша филмска глумица (Ева), 31) кочањ, 32) дан у недељи, 33) индустријска биљка, 36) роман Лајоша Зилахија, 37) бивши светски првак у шаху (Тигран), 39) шаховски израз, 40) светлећи гас, 41) тешка болест, 42) избављење, 43) хитрина, 45) ауто-ознака за Турску, 46) острво у Средоземном мору, 48) испред, 51) метак, 53) војна пошта, 54) цеста, пут, 56) остатак од посеченог дрвета, 57) град у Француској, 59) канал, 60) десна притока Саве, 62) хемијски знак за силицијум, 64) иницијали нашег композитора („Мала Флорами“), Магични квадрат, водоравно и усправно: 36) врста папугаја, 1-1) низ, след, II-II) речно острво.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) теж, 4) кобра, 7) Кар, 10) идила, а, 11) грана, 12) сити, 13) листа, 16) Пан, с, 17) пастуви, н, 18) пол, 20) „Стига“, 21) кас, 23) инат, 25) Оља, 26) ласо, н, 27) кер, а, 29) тат, л, 30) Одисеј, 31) Фигаро, к, 32) рат, б, 34) хор, н, 35) ивер, 37) Рим, 39) скво, 41) ОУР, 42) полет, 44) Аон, т, 45) комичар, к, 46) реж, 48) Тибет, 49) Раб, 51) Акиро, а, 52) Атила, 53) Мст, 54) курир, 55) сир.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Милош Лазаревић.
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живојин Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60001-401-822. Годишња претплата у страни валути: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60011-420-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефон: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 33/1, тел. 322-711. На основу нишљене Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-82 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

Ко је у соби?

Код куће их је шјора Марија дочекала с изразом чуђења на лицу.

— А кад сте изишли? Како вас нисан видела?

— После спавања, по подне. Па јавили смо вам се кад смо пошли шјора Марија. Да нас није неко тражио? Или има неке поште?

— А ко је онда код вас у соби? Мислила сам да сте се ви вратили — чудила се шјора Марија. — Или сте тамо некога пустили?

— Никога нисмо оставили у соби.

НОВА КЊИГА НОВИ ПРИЈАТЕЉИ

1

МАШТА, МУДРОСТ И ЗНАЊЕ НАЛАЗЕ СЕ ПРЕД ВАМА

Књиге се могу купити и готово и на отплату.

ЧИТАОЦИ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“

ПОПУСТ ОД 20%

Књиге се могу купити на отплату, с тим што најмања рата може бити 30 динара.

Купци из Београда могу подићи књиге у предузећу „Вук Караџић“, Краљевића Марка бр. 9, сваког радног дана до 15 часова.

ЗБИРКА ДИВНИХ ПРИЧА О ДЕЦИ ЦЕЛОГ СВЕТА

Ово је књига о вашем другу и пријатељу, о руској девојчици Наташи и њеном брату, о индијском дечаку Гопалу и његовој сестрици, о твом другу из далеког Јапана и Мексика, о црном дечаку из сунчане Африке.

То је књига о највећој и најлепшој породици, пријатељској породици све деце света чији је заједнички језик — љубав: књига „Деца света“ пружиће вам велики број занимљивости на 240 страна и више од 200 оригиналних фотографија.

Цена 60.— динара

**ЗА ПРАЗНИЧНЕ И ШКОЛСКЕ СВЕЧАНОСТИ
ВИШЕ ОД 240 ПРИГОДНИХ ПЕСАМА ЗА БАКЕ И
НАСТАВНИКЕ**

Овај обимни избор песама, састављен према наставном градиву, представља велику помоћ ученицима и наставницима. „ВЕЛИКИ БАЧКИ РЕЦИТАТОР“ прилагодљив је за све ђачке узрасте, јер са страница ове дивне збирке зрачи поезија коју деца памте и сачувају до краја живота.

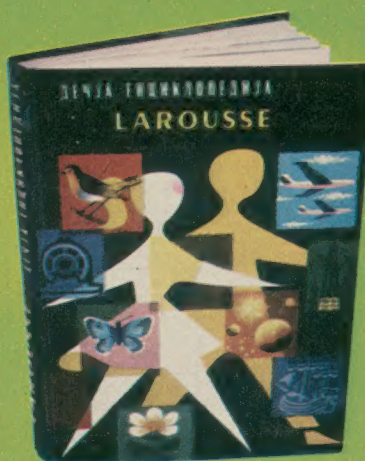
Књига је формата 14X20 cm садржи више од 240 пригодних песама са пластифицираним корицама у боји.

Цена књиге је 50.— динара.

2

3

**ЦЕЛА ИСТОРИЈА ПРИРОДЕ И ЉУДСКОГ
ДРУШТВА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ**

Дечија енциклопедија „Ларус“ је неопходна потреба сваког ученика: открива чудесне лепоте наше планете, пружа до сада непознате податке о историји, природи, човеку, проналасцима, машинама, изванредно лако упућује у сва сазнања и уводи у посебну врсту литературе коју чине енциклопедије.

Књига је богато технички опремљена у тврдом повезу, формата 21X29 cm. Енциклопедија садржи преко 300 страна текста, са великим бројем илустрација у боји и црно-белих, виџета, фотографија, дијаграма и табела штампаних на прворазредној хартији.

Цена књиге 120.— дин

**НАЈЛЕПШЕ ПРИПОВЕТКЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ
НАРОДА**

ДЕВОЈКА ЦАРА
НАДМУДРИЛА
СИРОМАШАК И ЛИСИЦА
ДВА НОВЧИЋА
АЖДАЈА И ЦАРЕВ СИН
ТВРДИЦА И ДАРЕЖЉИВАЦ
МАЛА ВИЛА
ВЛАДИКА И БАВО
ЕРО С ОНОГА СВЕТА

ГОСПОДАР РЕКЕ
ДОБРО ЈЕ КАТКАД И
ЖЕНУ ПОСЛУШАТИ
БАШ-ЧЕЛИК
НЕВЕРА СТРАДА
У ЦАРА ТРОЈАНА
КОЗЈЕ УШИ
ГВОЗДЕНИ ПРСТЕН
НЕМУШТИ ЈЕЗИК

„Био једном“ књига за младе, за оне са маштом, за све који воле мудру реч, домишљатост и смех.

Књига је штампана пиријетом у вишебојној техници, великог формата, луксузно опремљена у тврдом повезу и пластифицираним корицама.

ЦЕНА 60.— динара

4

ИП „ВУК КАРАЈИЋ“,

Краљевића Марка 9

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем: 1. Књигу „Деца света“ по цени од 60 динара 3. Књигу Дечију енциклопедију „Ларус“ по цени 120 дин
2. Књигу „Био једном“ по цени од 60 динара 4. Књигу „Бачки рецитатор“ по цени од 50 динара

ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕТЕМ по повлашћеној цени (плаћање поштару приликом пријема књиге).

НА ОТПЛАТУ у _____ месечних рата почев од _____ 1974. по 30 динара. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему рачуна и уплатнице. У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Име и презиме _____ Занимање _____

Поштански број и место _____

Назив и адреса радне организације _____

Адреса стана _____

Овера о запослењу _____ Купац _____

(Потпис и печат овлашћеног лица) _____ (Својеручни потпис купаца)

Наручбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Потписници уместо свог потписа могу ставити печат.

Без овере запослења и броја личне карте издаје од СУП-а наручбеница не вреди.

ПОЛИТИКИНОГ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

КОБНА МИНА НА ДУНАВУ

Волела бих да знам кад је, где и како погинуо народни херој Иван Милутиновић.

Васка Петковска
Прилеп

Београд је већ био ослобођен, кад је на Дунаву погинуо омиљени борац и члан Врховног штаба генерал-лајтнант Иван Милутиновић. По одлуци Врховног штаба пребацивао се преко ослобођеног Ванага у Београд. Радујући се што ће ускоро ступити у слободни Београд, где је готово две деценије предано

радио у првим редовима КПЈ, Иван Милутиновић није ни слутио да 23. октобра 1944. године из трошног партизанског бродића на Дунаву последњи пут гледа зидине Калемегдана и разрушен вољени град. Чамац на којем се налазио популарни Милутин, како су га другови звали, наишао је на немачку мину и потонуо. Милутиновићево тело нађено је 11. новембра 1944. код Смедерева. Два дана касније, уз све војне почасте, Иван Милутиновић је сахрањен испод споменика палим борцима за ослобођење Београда 1914—1918, а 27. марта

1948, заједно с Ивом Лолом Рибаром, пренет је у Гробницу народних хероја на Калемегдану. За народног хероја проглашен је 6. јула 1945. године. Град Беране у Црној Гори добио је по њему име — Иванград. Живот Ивана Милутиновића (Церовица, Стијена Пиперска, Титоград, 1901 — Београд, 1944), иако пресечен у свом пуном напону и снази, пример је богате и плодне делатности несаломљивог револуционара и борца.

ПАЛА ЈЕ ЗВЕЗДА — ПРЕПИСАНА

Тек пошто је стигао велики број писама, Редакција „Политикиног забавника“ сазнала је да је прича **ПАЛА ЈЕ ЗВЕЗДА** објављена у броју 1186 у нашој рубрици **ТАЈНЕ БАЧКОГ СРЦА** преписана из другог листа. Тобожњи аутор ове приче Гордана Гачић, Маријане Грегоран 119, Београд (прича је код нас објављена под псеудонимом Гоки Рашић), наравно неће добити наш уобичајни хонорар од 25 000 старих динара.

Гордана не само да није испричала свој истинити доживљај, што Редакција захтева од својих читалаца, већ је преписала, односно донекле изменила туђи текст, што је свакако за осуду.

Милици Ђурковић и Биљани и Весни Лакетић из Приштине, Александри Поповић из Београда, Лидији Рашић, Колубарска 9а из Ниша, Јасмини Сарајлић из Приједо-

ра, Зорици и Нени из Београда, ученицама Гимназије и Економске школе из Обреновца и Оливери Клисић из Бара, Редакција „Политикиног забавника“ најлепше захваљује и моли и остале читаоце да и убудуће скрећу пажњу на овакве и сличне пропусте и грешке а Редакција са своје стране обећава да ће се трудити да до њих више не дође.

Редакција

СРНА УМЕСТО ИФИГЕНИЈЕ

Занима ме ко је била Ифигенија.
Биљана Балшић
Београд

Када је, према Хомеровој „Илијади“, врховни заповедник Грка и микенски краљ Агамемнон кренуо из Аулиде на Троју са својим Ахајцима, богиња Артемида је ветром и таласима зауставила Агамемнонову флоту. Кад је видео да неће стићи до Троје, микенски краљ се обратио пророку Калханту и он му је саветовао да Артемиду умилостиви тако што ће јој као жртву принети своју кћерку Ифигенију, сестру Електре и Ореста. Агамемнон је хтео да послуша пророка, али се томе успротивила сама богиња Артемида и Ифигенију на жртвенику заменила срном. Затим је ову девојку одвела у далеку земљу Тауриду и учинила својом свештеницом. Тамо је Ифигенију нашао њен брат Орест и повео натраг у Грчку где је до смрти била Артемидина свештеница.

Овај мотив из старогрчке митологије инспирисао је античке, ро-

мантичарске и савремене уметнике. О необичној судбини лепе Ифи-

геније писали су Еурипид, Есхил и Софокле, затим Расин, Гете и Хауптман. На исту тему компоновали су Скарлати и Глук, а лик Ифигеније приказан је на помпејским фрескама, на платнима Тијс-пола, Фојербаха итд.

БРИГАДИР ИЛИ БРИГАДИСТ?

Занима ме да ли је правилније рећи
БРИГАДИР или БРИГАДИСТ.
Оливера Стошић
Ниш

Правилно је рећи и бригадир и бригадист(а). У „Речнику српско-хрватскога књижевног језика“, који су издали Матица српска и Матица хрватска, у I тому, страна 275, налазимо да је бригадир а) командант бригаде, б) руководиоца радне бригаде. Бригадист(а) је члан радне бригаде. Бригадирица је бригадирова жена, бригадирка је женска особа бригадир, а бригадисткиња је женска особа бригадист. Можда на први поглед изгледа мало нејасно, али је некад потребно разликовати бригадира од бригадисте. Најважније је, ипак, да сви буду ударници!

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...

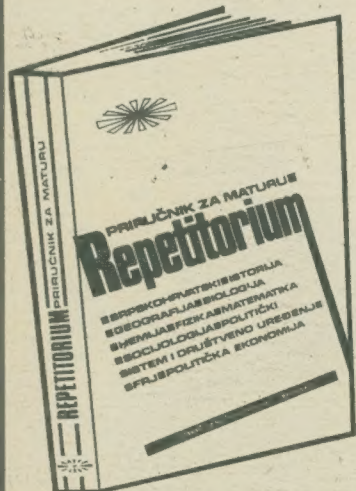
решење
загонетке:

УЗБУДЉИВА НОЋ

Инспектор ОКАЦ посумњао је одмах у причу нападнутог суседа чим је видео да је кревет намештен. Јер, као што се сећате сусед је тврдио да га је те ноћи, само што је легао и заспао, пробудио неки шум. У ствари, он је уз помоћ суседа који је позвао ОКАЦ у помоћ хтео да превари осигуравачу и добије одштету за накит који му уопште и није био украден.

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поузећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЦП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

$$\log x = \cos 60^\circ \\ \Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАБЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 60 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 190 динара!

